SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
Prenumerata metams:
Amerikoje 2.00
Kanadoje ir Lietuvoje $3.00
Pusei metų:
Amerikoje $1.25
Kanadoj ir Lietuvoj $1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
SANDARA
327 E St. So. Boston, Mass.

LIBRARY OF THE
MAR 24 1927
UNIVERSITY OF ILLINOIS

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 95 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A. Represents over 50,000 Lithuanians in New England, and about 700,000 in the United States
SANDARA
327 E St. So. Boston, Mass.

No. 12 | Tel. So. Boston 2408 | So. Boston, Mass., Kovo-March 24 d., 1927 | Kaina 5c. | Metai XIV

Lenkai Puola Lietuvą

Derybos su Lenkija Nutrauktos

NORI LIETUVĄ ATIDUOTI PILSUDSKIUI, KAIPO JO VARDUVIŲ DIENOS DOVANĄ

MASKVA. -- Pranešimai iš įvairių pabaltijos valstybių sako, kad lenkai butinai pasirengę užimt Lietuvą ir ją atiduot Pilsudskiui kaipo dovaną jo varduvių dienoje. Lietuvos parubežyje esą sutraukta stipri Lenkijos kariumenė ir jau įvykę keliatas stiprių susirėmimų, kuriuose daug žmonių užmušta. Kadangi lenkai esą pasiryžę butinai užimt Kauną, tai Vokietija susirupinusi, kad tam atsitikus nepaduoti lenkams Klaipėdą.

Bet kaip atrodo, tai tas Lenkijos plenas liko neįvykdintas, nes kovo 19 d. kurioj buvo Pilsudskio varduvės, praėjo, o apie Lietuvos užėmimą dar nesigirdi.

Tapgi pranešimai iš Rusijos sako, kad Genevoj Anglija tariasi su Lenkija ir esanti nutarusi, kad Lenkija butinai pasiimtų Lietuvą.

Turime nepamiršti, kad ir patsai perversmas Lietuvoje įvykdintas sekant Anglijos politiką. Anglija baisiai nepakentė Lietuvos sudarytą sutartį su Rusija, kuri buvo užkirtus Lenkijai kelią ir išblaškiusi svajones bent kada Lietuvą pulti. Gi dabar, kada perversmas įvyko ir santykiai su Rusija pablogėjo, tai Anglija turi liuosas rankas lenkus kurstyti ir Lietuvą pastatyti į didelį pavojų.

Iš Lietuvos pranešimai sako, kad Lietuvos valdžia dedanti visas pastangas nuo šio pavojaus apsiginti ir Lietuvos nepriklausomybę išlaikyti. Žinoma, nors tam bus dedamos visos pastangos, bet negaunant kaimynų paramos bus sunku.

Pranešimai iš Vokietijos sako, jog Vokietija esanti griežtai nusistačius palaikyti Lietuvos pusę, kad Lietuva išsilaikytų nepriklausomaja valstybe. Net Vokietijos diplomatų pastangomis sakoma liko nutrauktos Lietuvos derybos su Lenkija Vilniaus klausime.

Lietuv. reikalai šiek tiek pradeda gerėti nuo tada, kaip Latvijon atvyko Vokietijos atstovas Dr. Koester. Jis yra griežtas Lenkijos priešas ir daugiau šalininkas pabaltijos valstybėms taikiai sugyventi su Rusija, negu su Lenkija. Jam atvykus lenkai neteko savo įtakos Latvijoj ir jo patarimu, sakoma Lietuvos diplomatai irgi nutrauksią pasitarimus su lenkais.

Šios žinios yra labai neaiškios. Bet kadangi yra žinoma, jog lenkai turi troškimą Lietuvą pasigruobti ir kad tam pritaria Anglija ir Francija, tai labai galima daleisti, kad lenkai pasinaudodami dabartine suirute Lietuvoj prie kiekvienos progos taikys savo nagus kišti į Lietuvą.

Dabar kyla klausimas, kokis bus savitarpinis sugyvenimas pačioje Lietuvoje. Ateina žinios, jog ir Lietuvos kariumenėje yra didelis nepasitenkinimas dabartine valdžia ir net manoma daryti sukilimas ir valdžią nuversti. Kas iš to visko išeis, tai parodys trumpa ateitis.

UŽMUŠĖ KUMŠTININKĄ

PHILADELPHIA. — Tarp Charley Hill, negro ir Jack Gross buvo surengtos kumštynės. Besikumščiuojant Grossas negrą taip smarkiai sumušė, jog pastarasis už kelių valandų ir mirė.

KALINIŲ MUŠTYNĖS

MONTGOMERY, Ala.— Vakarienės laiku Kirby kalėjime 500 kalinių sukėlė riaušias. Jie pareikalavo, kad butų atšaukti nauji kalinių suvaržymai, kurie draudžia kaliniams pasimatyti su ateinančiais juos atlankyti giminėmis ir draugais.

Kalėjimo sargyba bandė juos suvaryti į kameras ir prisėjo net šautuvus panaudoti. Daug kalinių tapo sužeista, kurių apie 15 sakoma paguldyti ligoninėn.

100 KAREIVIŲ PRIGĖRĖ

CHUNGKING, Kinija.- Dagiau negu 100 kinų kareivių, plaukusių motoriniame laively prigėrė Yangtse upėje. Ištikus nelaimei laivelis staiga pradėjo skęsti ir kareiviai neturėjo galimybės išsigelbėti.

KUNIGAI SUSIMUŠĖ SU DAVATKOM BAŽNYČIOJE

MINSKAS, Latvija. — Šv. Petro ir Povilo katedroje iškilo didelės muštynės tarp kunigų ir davatkų. Keliatas kunigų ir davatkų labai pavojingai sužeisti. Smarkiausiai ėmėsi viena dikta davatka su kunigu. Bet vėliaus išgirdusi skandalą policija ir kariuomenė pribuvo ir muštynes likvidavo.

REIKALAUJA PENKIŲ DARBO DIENŲ

LYNN, Mass. — Vietiniai čeverykų dirbėjai padavė reikalavimą, kad darbo laikas butų savaitėj tik penkios dienos. Jie savo reikalavime sako, jeigu Fordas savo darbininkams duoda dirbti tik penkias dienas ir biznyje gerai verčiasi, tai ir kiti fabrikantai taip gali padaryti.

DIDELĖ AUDRA

LITTLE ROCK, Ark.— Pastaromis dienomis Arkansas valstijoje siautė didelė audra. Daugelis namų sugriauta ir 38 žmonės užmušti. Sužeistųjų skaičius yra didelis. Kaikuriose vietose traukiniai turėjo sustoti, nes keliatas traukinių audros pagautų tapo išmesti iš bėgių.

MIRĖ LATVIJOS PREZIDENTAS

RYGA. — Kovo 14 d. mirė Latvijos prezidentas Častė. Jisai buvo doras ir teisingas žmogus, pertaigi visų krašto gyventojų buvo gerbiamas ir mylimas. Veik vienbalsiai antru kartu jis tapo išrinktas prezidentu.

BUDELIS NORI DAUGIAU DARBO ARBA ALGOS

PARYŽIUS. — Francijos budelis A. Deibler padavė reikalavimą, kad arjam butų alga pakelta, arba butų duodama daugiau darbo galvas kirsti. Mat šiaip budeliams mokama labai maža alga, jie gauna tlyginimą už nukirstas galvas, o kadangi mirtin nuteistųjų mažai randasi, tai budeliai neturi iš ko pragyventi. Budeliai savo prašymą padavė premjerui Poincare. Šis atsakė, kad jis budeliams daugiau galvų prižadėti negalis, tai pasistengsiąs pakelti jiems algas.

AKLAS ŽMOGŽUDYS NUBAUSTAS KALĖJIMU

OSSINING, N. Y. — H. Cdwan, aklas žmogžudys, kuris nužudė tulą merginą ir buvo nuteistas mirti elektros kedėje, gubernatoriaus Smith tapo pasigailėtas ir jam mirties bausmė pakeista amžinu kalėjimu.

NUMATO DEMOKRATŲ DIDŽIUMĄ

CONCORD, N. H. —Yra numatoma, kad ateinančiame rudeny Amerikos Senate didžiuma bus demokratų atstovu ir Senatą galės kontroliuoti. Jeigu taip įvyktų, tai Coolidge pozicija neturėtų reikšmės ir demokratai galėtų pravesti savus sumanymus, kas žymiai galėtų pakenkti ir republikonams laimėti sekančiuose prezidento rinkimuose.

SKAITYKITE --

Šiame "Sandaros" numeryje telpančius straipsnius ketvirtame ir septintam puslapiuose. Iš jų sužinosite teisingas žinias apie padarytą perversmą Lietuvoje, nes tuos straipsnius mums prisiuntė žymųs žmonės, kurie stovėjo arti buvusios valdžios ir perversmo laiku gyveno Kaune.

Ir nepamirškit, kad tik "Sandara" gauna tokius autoritetiškus ir originalius raštus tiesiai iš atsakomingų šaltinių. Jokis kitas laikraštis šitų privilegijų neturi.

Platinkit "Sandarą" visi ir visur!

BALKANŲ PADANGĖS NIAUKIASI

BELGRADAS. — Kivirčai tarp Jugoslavijos ir Italijos kasdieną didėja, del sudaryto pakto su Albanija. Italai tvirtina, jog Jugoslavija traukianti savo kariumenę Albanijos parubežin, bet Jugoslavija tą griežtai užginčina.

Italai tvirtina, kad Jugoslavija daranti tokius drąsius žygius nekitaip, kaip tik iš užpakalio stumiama Rusijos bolševikų. Girdi tokie žygiai apniaukė Balkanų padanges juodais debesiais ir karas galįs kilti bile diena.

NUSIŽUDĖ BARONAS WRANGELIS

ROMA. — Baronas Nicholas Wrangelis, buvęs caro generolas ir brolis kovojusio prieš bolševikus Wrangelio savę nusišovė. Saužudystės priežastis nežinoma.

RADO DEGTINĖS ANT LEVIATHAN

NEW YORKAS. —Pribuvus New Yorkan milžiniškui Amerikos laivui Leviathan, inspektoriams apžiurint pirmoje klesoje rado 179 bonkas degtinės. Degtinė rasta tulo Fred Almy kambaryje, kuris nors protestavo, bet turėjo užsimokėti bausmės $653. 80. Nubaustasis kaltina laivo kapitoną. Jis sako, kad girtuokliavimas buvo visoje pirmoje klasoje. Užklaustas laivo kapitonas ginasi, jog jis nieko bendro su rasta degtine neturi. Girdi ne jo dalykas esąs kaišioti savo nosį į keliauninkų stiklus ir žiurėti ką jie kada geria.

AMERIKOS PAGELBA JAPONIJAI

WASHINGTONAS. — Amerikos Raudonasis Kryžius, atsižvelgdamas į Japonijos nukentėjusius gyventojus nuo buvusio žemės drebėjimo, kablegramu pasiuntė Japonijon $50,000, kurie bus panaudojami sušelpimui nukentėjusiems gyventojams.

TRAUKINIŲ KATASTROFA

KALKUTA. — Ant Kalkuta-Madras geležinkelio pasažierinis traukinys susidurė su tavoriniu traukiniu. Nelaimėj 22 žmonės užmušti ir 116 sunkiai sužeistų.

Smurtas ir Įstatymų Laužymas Lietuvoj Siaučia.

Vidaus Reikalu Ministeris Musteikis iššaukė į duelį Seimo Atstovą p. Z. Toliušį

Valst. Liaud. Frakcija traukia ministerį Musteikį teisman

KAUNAS, kovo 3 d. Šios dienos Seimo posėdy ėjo diskusijos del Voldemaro vyriausybės deklaracijos. Pirmasis kalbėjo Valstiečių Liaudininkų Frakcijos vardu atst. Z. Toliušis, savo ilgoj ir pamatuotoj kalboje smarkiai sukirsdamas pučistų valdžios pražutingą Lietuvai politiką. Vidaus Reikalų ministerio, buvusio Klaipėdos krašto policijos vado Musteikio politiką jis pavadino "deržimordiška ir kontrabandiška". Tai buvo vykęs apibudinimas visos Musteikio sistemos, kokią jis parsinešė iš savo policinės praktikos Klaipėdos krašte.

Išgirdęs tai Seime ministerių kėdėse sėdėjęs Musteikis pasikvietė kariuomenės gydytoją Sližį ir Plechavičių, kuriuos užprašė buti jo sekundantais ir pareikalauti atst. Toliušio duoti Musteikiui satisfakciją. Sližys ir Plechavičius pasiskubino ten pat savo kolegos norui patarnauti ir pasitikę atst. Toliušį pasisakė esančiais ministerio Musteikio sekundantai.

Atst. Toliušis atsakė, kad savo atsakymą jis praneš taip pat per savo įgaliotus asmenis. Tokiais ats. Toliušis paskvietė Seimo atstovus Ukininkų partijos dviejų Frakcijos vadą adv. Rapolą Skipitį ir Valstiečių Liaud. Frakcijos narį pulkininką Zubrį (kurs prie progos reikia pastebėti yra puikus šaulys ir, kaip žinovai tvirtina, per 815 žinksnių musę nušauna. Ši žinia, kaip mačiusieji tvirtina, Musteikiui įvarė tikros baimės). Toliušio įgaliotiniai pareiškė ministerio Musteikio sekundantams, kad atst. Toliušis kalbėjo visos Frakcijos vardu, kad už jo žodžius atsako visa Val. Liaud. Frakcija, kad einant Lietuvos konstitucija Seimo atstovas turi pilną teisę iš tribunos laisvai reikšti savo mintis, kad atst. Toliušio pasakytieji žodžiai yra taikomi ne Musteikio asmeniui, bet jo kaipo Vid. Reik. ministerio įvestai sistemai, kad Lietuvoj kaip patys dueliai, taip šaukimas į duelį yra įstatymais uždrausti ir įstatymais baudžiami, kad ministeris Musteikis, kurio pareiga yra įstatymus saugoti pats tuo budu įstatymus sulaužė ir jiems nusikalto ir kad Valst. Liaudininkų Frakcija sutinka Musteikiui satisfakciją duoti tik teismo keliu ir kad ministerį Musteikį už nusikaltimą Lietuvos įstatymams ji trauks teismo atsakomybėn.

Musteikio sekundantai atsakė, kad jiems esą pavesta įgauti atsakymą — taip ar ne ir kadangi atsakymas, jų manymu, esas nepatenkinamas, jie tą atsakyma tokiu ir perduosia Musteikiui. Apie tolimesnę procedurą dar nėra žinių.

KUNIGAS IŠDAVĖ POLICIJAI ŽMOGŽUDĮ.

CHICAGO, ILL. — Katalikų kunigas F. Bede pranešė policijai, kad jam išsispaviedojęs tulas Walter Scholl, jog jis su abrusu nusmaugęs savo du vaiku berniuką ir mergaitę. Minėtų kudikių motina buvo mirusi. Tėvas buvo vedęs su kita motere, kuri buvo nuo jo pabėgusi. Jis tuos savo vaikus nuvežė į vieną ukę, kurioje jie išbuvo ketures dienas. Jis nuvažiavo pas juos ir laukė kol jie užmigo, kad juos nužudyti. Pirmiaus užrišo abrusą ant jų burnų, vėliaus ant kaklų ir užsmaugė.

CANTONIEČIAI UŽĖMĖ SHANGHAJŲ

SHANGHAI, Kinija. — Po didelių mušių nacionalistų kantoniečių kariumenė užėmė miestą Shanghai. Generolas Pi Shu-Chem, kuris vadovavo miesto ižulai apsigynime nuo kantoniečių, pasislėpė francuzų stovykloje.

KINAI UŽMUŠĖ AMERIKONĄ

WASHINGTONAS. —Kinijos savitarpinėse kovose mieste Shanghai žuvo pirmas Amerikonas James Wright, marinų korpuso serdžentas.

KETURIOS VALSTIJOS APVERSTOS SNIEGU

DENVER. — Kada Naujojoj Anglijoj rodėsi gražus pavasario oras ir net alyvų medžiai buvo pradėję sprogti, tai Colorado, Wyoming, Kansas ir New Mexiso valstijoje siautė nepaprastai didelės sniego aulros, kur prisnigo net iki 10 colių storumo. Komunikacija daugelyje vietų visiškai sudemoralizuota.

NUSIGINKLAVIMO KONFERENCIJA

GENEVA. — Yra manoma, jog nusiginklavimo konferencijoje, kuri prasidėjo kovo 21 d. dalyvaus 21 valstybė. Ar tame kokis tikslas bus atsiektas, tai sunku pasayti, bet kai kurios valstybės nusiginklavimui rodo daug pritarimo.

TRILYPĖ TRAGEDIJA

CHICAGO, ILL. — Iš priežasties pavogimo $20 čionai įvyko trilypė tragedija, kur moteris nužudė savo keturių mėnesių sunų, vyrą ir pati savę nusižudė.

DIDELĖS SKERDYNĖS KINIJOJ

SHANGHAI, Kinija.— Tarp nacionalistų Kantoniečių ir kitų Kinijos armijų siaučia dideli mušiai. Kantoniečiai veik visur turi pasisekimus ir laimėjimus. Jie dabar randasi netoli miesto Shanghai, kuriame randasi daug Anglijos ir Amerikos kariuomenės.

Dabartiniu laiku sutrauktos didelės kariuomenės palei Chahngchohw, Wusih ir Soochow, kur randasi svarbus geležinkelio punktas tarp Nanking ir Shanghai. Shanghai mieste darbininkų unijos paskelbė generalį streiką tol, kol tą miestą užims Kantoniečiai. Mušiuose daug kareivių krinta iš abiejų pusių.

Daugiau žinių ant 5 pusl.

A. L. T. Sandaros Reikalai.

KONTESTO EIGA

Zemiau paduodame kiekkuris kontestininkas turi pointų:

P. A. Dedynas, Worcester, Mass.	2,000
L. G. Natkevičius, Waterbury, Conn.	420
J. Kasputis, Kenosha, Wis.	240
D. V. Stasiunaitis, Bridgeport, Conn.	212
A. Bardauskas, Chicago, Ill.	200
F. Motuzas, Detroit, Mich.	128
J. Laukonis, Detroit, Mich.	120
M. Kvaratiejus, New Haven, Conn.	100
P. P. Pilipauskas, New Britain, Conn.	100
F. J. Vilkas, Naugatuck, Conn.	48

Sekančią savaitę paskelbsime daugiau.

NAUJI NARIAI

Prie 15 kp. Bridgeport, Conn.
Mykloas Lukoševičius,
Jonas Vaznys,
Juozas Astrauskas,
Augustas Mateika.

Prie 25 kp. Chicago, Ill.
Jurgis Tamošiunas.

Prie 57 kp. Naugatuck, Conn.
Andrius Andžiulaitis.

SEIMAS ARTINASI

Šiais metais Sandaros 12-tas Seimas bus Chicagoje. Jam dienos numatomos tarp 12 ir 18 birželio mėnesio. Reiškia dar turime 3 mėnesius laiko. Laikas neperilgiausias. Jau laikas pradėti rengtis, kad jį tinkamai sutiktumėme. Sandaros kuopos privalo pradėti rupintis, kaip galės nusiųsti savo atstovus, naudingus įnešimus ir tt.

Pirm negu sulauksime Seimą, visi dribkime kiek išgalėdami. Lai nelieka nei viena kuopa nei vienas Sandarietis per tą momentą nepasidarbavęs organizacijos naudai. Eina kontestas. Visi turime galimybės parodyti savo veiklumą ir orgaizaciją sutvirtinti ir išbujoti. Į darbą visi Sandariečiai.

NAUJĄ REDAKTORIŲ SUSILAUKĖME

Sandariečių laukiamas Naujas Redaktorius p. J Pronckus jau pribuvo. Neabejotina, kad jis atvažiavo pilnas energijos ir pasiryžimo musų darbams. Sandariečiai čia turi sukrusti ir imtis visi už darbo, kad su naujomis spėkomis musų darbas eitų sklandžia ir pasekmingai. Jeigu darbo naštą suversime ant vieno, dviejų pečių, tai aišku, kad pasekmių didelių buti negalės. Bet jeigu darbus pasidalysime ir visi juos varysime pirmyn, tai nei nepajusime kada jie milžiniški bus nuveikti ir tikslas atsiektas.

ALTS. 12-jo Seimo Reikalu.

ALTS. 12tasis Seimas jau rengiamas. Chicagos sandariečiai jau pilnai prisirengę pasitikti 12-tojo Seimo atstovus. Dabar tik eina pasitarimas su Centro valdyba apie tai, kada chicagiečiai juos turės pasitikt? Ir 12tąjį Seimą chicagiečia surengs toki, kokio praeitais laikais visos kitos kolonijos dar neįstengė surengti.

Chicaga yra toji moražo vieta, kuriai negali prilygti netik nė joki kita Amerikos, bet gal ir kitų pasaulio krastų vieta. Čia yra visi moderniški parankumai ir prasmatnumas. Kas Chicagos nematė, tam ji nepatinka. Bet kas kartą jame koją įkėlė, tas su juo ant visados susidraugauja.

Chicagos žmonės yra ir dori, ir mandagus, ir svetingi, ir turtingi. Taigi visai naturalu, kad jie pasaulyje turi tiek daug draugų. O kad tai yra tiesa, tai parodys ateinantis ALTS. 12tas Seimas, kuriame sugužės netik begalinis skaičius chicagiečių draugų, bet ir iš tolimų rytinių valstijų gražus pulkas svečių, kurie dar niekad pirmiau Chicagoje nėra buvę. Čia jie turės puikausių progų pamatyti, kas tikrai Amerika yra! Tik Chicagon atvažiavę ir praeito Seimo dalyviai patirs, kad žilgalvio Rugio žodžiai, pasakyti praeitam Seime Brooklyne, yra grynu auksu. You bet your sweet life.

ALTS. 12-tąjį Seimą tikimės turėti ir skaitlingą ir darbinga. Ir tai delto, kad, viena, jis bus Chicagoje, o antra, kad jis turės nulemti pačios organizacijos ateitį, jis turės parodyti, ar ALTS. yra organizacija avantiuristų, kurie remiasi smurtu, apgaulę ir neteisėtumu, ar ji yra organizacija demokratinio nusistatymo žmonių, kurie vaduojasi teisėtumu ir visus krašte esančius žmones lygiai liečiančia tvarką?

Šis klausimas butinai turės buti išspręstas. Ir tai bus pats svarbiausias klausimas. Juk šiandien jau niekam nėra nežinoma, kad sandariečiai yra dviejų nuomonių. Vieni yra šalininkai smurto, o kiti — demokratybės. Taigi 12tasis Seimas turės pasakyti, kam Sandara priklauso — smurtininkam, ar demokratam?

ALTS. pagrindiniu principu yra darbuotis Lietuvos ir jos liaudies gerovei. Todel ir šitą skirtumą tarp sandariečių padarė gruodžio 17 d. įvykiai Lietuvoj. Ir kol šis skirtumas tarp sandariečių vyruos, tol pati Sandara, kaipo organizuotas kunas, normaliai funkcionuoti negalės ir jokios naudos Lietuvai ir jos liaudžiai nesuteiks.

Taigi kiekvieno sąžiningo ir nuoširdaus sandariečio pareiga yra atkreipti į šį klausimą ypatingos domės ir žiurėti, kad į ALTS. 12-tą Seimą Chicagoje butų pasiųsta kuodaugiausia rimtų ir nuoseklių kaip ALTS., taip ir pačios tėvynės Lietuvos gerovei atsidavusių atstovų, kurie sugebėtų tuos skirtumus sveikai išpręsti.

Atminkit, kad Chicagos Seimas bus istoriškas ALT. S. Seimas! Todel iškalno apgalvotai rengkitės!

Julius Švitra.
Seimo reng. kom. narys.

NEW BRITAIN, CONN.

Kovo 11 d. ALTS. 32 kp. buvo mėnesinis susirinkimas, kur atsilankė nemažas skaitlius narių, buvo išduota komisijų raportai, ir prieita prie teatro lošimo, kur buvo nutarta sulošt teatras po Velykų. Komisija paaiškino, kad eatro knygutės yra partrauktos ir išdalintos aktoriams, kur ir repeticijos atliekamos, apsiėmė mokinti p. J. Lukas. Teatras užsivadina "Mirtų Vainikas" ir bus atloštas nedėlioj, geg. 22 d. Lietuvių svetainėj. Veikalas yra labai gražus užinteresuojantis. Todel newbritainiečiai dar turės pamatyti puikų veikalą. Kadangi to teatro yra mokytoju p. J. Lukas, tai galima tikėtis, kad bus ko pažiurėti. Nepamiršo žmonės keli metai atgal, kur buvo loštas varpiečių teatras "Valdovo Sunus". Taipgi buvo išmokintas gerb. J. Luko, kur ir dabar dažnai atsimena apie tą teatrą. Tas pats bus ir su "Mirtų Vainiku", nes Lukas ima sverbiausias roles, kurs galima pasakyti kad yra tikrai aktorius, nes kur jis lošia, visuomet publika užganėdinta. Apart jo dalyvaus taipgi gabųs lošėjai, kaip tai Žaleduoniutė, Jurkiuniutė, Kupstas ir kiti. Jie visuomet atlieka savo užduotį, galima tikėtis iš tokių lošėjų nes jie jau nepirmą sykį pasirodo scenoje.

P—kas.

VISOKIOS ŽINUTĖS

PITTSBURGH, Pa. — Į Pittsburgą atvažiuoja Valstiečių Liaudininkų atstovas Lietuvos Seimo narys p. N. Radys. Taigi ALT. Sandaros kuopos pasinaudodamos proga surengė visą eilę prakalbų. Nedėlioje, kovo 27 d. 2 val. po pietų, šv. Jurgio parapijos svetainėj, 19 st. S. S. Nedėlios vakare, 8 val. LMD. svetainėje, 142 Orr st. Utarninko vakare 8 val. L. Sunų svetainėj, 818 Belmon st. N. S. Seredos vakare, 8 val. L. Piliečių Svetainėje, 2743 Liberty Ave. Ketvergo vaka- Lietuvos padėtį. Todel visi re APLA. svetainėje, 24 Locat st. McKees Rocks, Pa. Taigi bus proga visiem išgirsti tik iš Lietuvos atvažiavusį L. Seimo narį, kuris buvo Seime laike perversmo ir daug papasakos apie Pittsburgo ir apielinkės lietuviai turėtų nepraleisti progos ir paklausyti Radžio kalbą.

Į Pittsburgą atsibaladojo iš kažin kur giltinė ir įsisuko į tarpą laisvesnių žmonių. Nesenai patiko nelaimė J. Ramanauską, užumšė elektrikas mainose, buvo 35 metų vyrukas ir gana sportas, palaidotas Tautiškose kapinėse. Kaz. Balčiuką 15 metų nušovė Daukšiukas ir 15 metų, sako netyčia palaidotas Tautiškose kapinėse.

Antanas Rauktis jau senas pittsburgietis, daugel metų dirbęs LMD. už gaspadorių ir kitose Draugijose, mirė ir palaidotas tautiškose kapinėse ant savo lote kadangi Raukčių šeimyna priklauso prie parapijos tai norėjo kavot ir su bažnytinėmis apeigomis bet kunigas Kazėnas atsisakė priimti į bažnyčią, kam laidoja tautiškose kapinėse.

Mirė Ona Skirsnienė ir apie 35 metų paliko vaiką kokių metų ir vyrą S. Skirsnį. Skirsniai tik buvo prasidėję gyventi, nes nusipirko gražią stubą S. S. daly. Skirsnienė priklausė prie šv. Jurgio parapijos tai palaidota su bažnytinėm iškilmėm tautiškose kapinėse.

Juozas Virbickas.

Sandaros Auksinis KONTESTAS

Prasidėjo Vasario 1, Baigsis Kovo 31, 1927

DOVANŲ SKAIČIUS NEAPRYBOTAS

VISI DOVANAS GAUS, KURIE TIK KONTESTE DALYVAUS.

Štai už kokius atsižymėjimus kokios dovanos bus duodamos:

1. Kiekvienas, kuris gaus nemažiau 4,000 pointų, gaus auksinę dovaną vertės $50.00

2. Kiekvienas, kuris gaus nemažiau 3,500 pointų, gaus auksinę dovaną vertės $45.00

3. Kiekvienas, kuris gaus nemažiau 3,000 pointų, gaus auksinę dovaną vertės $35.00

4. Kiekvienas, kuris gaus nemažiau 2,500 pointų, gaus auksinę dovaną vertės $30.00.

5. Kiekvienas kuris gaus nemažiau 2,000 pointų, gaus auksinę dovaną vertės $25.00

6. Kiekvienas, kuris gaus nemažiau 1,500 pointų, gaus auksinę dovaną vertės ..... $15,00.

7. Kiekvienas kuris gaus nemažiau 1,000 pointų, gaus auksinę dovaną vertės ..... $10.00.

8. Kiekvienas, kuris gaus nemažiau 500 pointų, gaus auksinę dovaną vertės $5.00

9. Kiekvienas kuris gaus nemažiau 300 pointų, gaus dovaną knygomis vertės $5.00

10. Kiekvienas, kuris gaus nemažiau 200 pointų, gaus dykai "Sandaros" prenumeratą metams.

Visi Kontesto dalyviai gaus po pažymėtą dovaną, kuris dasivarys iki minėtų pointų skaičių. Apart minėtų dovanų, Kontestininkai gaus ir dar kitas dovanas, kurios yra nemažesnės už pažymėtas. Apie jas pranešime Kontestan užsiregistravusiems.

TUOJ UŽSIREGISTRUOKITE VISI!

Visos Sandaros kuopos pirmuose savo susirinkimuose išrinkite darbuotojus ir prisiųskite jų vardus, pavardes, antrašus ir paveikslus užregistravimui Centre. Gali užsireigstruoti ir pavieniai Sandariečiai arba kad ir "Sandaros" skaitytojai. Visiems yr proga laimėti dideles dovanas.

Visiems užsiregistravusiems tuoj suteiksime visas informacijas apie Kontesto taisykles ir jo eigą, kokiu budu Kontestininkai galės gauti pointų skaičių ir kaip juos lengviau gauti. Gauti aukščiausį pointų skaičių — 4,000 yra visai lengva ir kiekvienas tą pasiekti galės. Užsiregistravusiems tuoj bus pasiųstos informacijos ir reikalingos blankos. Nevilkindami kreipkitės sekančiu antrašu:

"SANDARA"

327 E Street, South Boston, Mass.

MEMORANDUMAS.

Gruodžio 17 d. perversmas sudarė nepaprastas valstybinio gyvenimo sąlygas, kurios: 1) stumia šalį pražutin, 2) laiko uždarytus normališkus kelius išeiti geresnėn ateitin ir 3) siulo išėjimui iš šios padėties tokias priemones, kurios gali nuvesti mus tik prie nepriklausomybės praradimo.

1. a) Šalis įmesta karo stovin. Neveikia įstatymai, kurie garantuoja žmogui asmens ir piliečio teises. Šaly veikia karo lauko teismai. Net lojaliems, valstybiniai nusistačiusiems piliečiams, kurie tačiau tokiam šalies tvarkymui yra priešingi, draudžiama laisvai išsitarti; uždrausti susirinkimai, organizuotos koncentracijos stovyklos ir tt. Tokiomis sąlygomis visada naudojasi tokie elementai, kurie griauna valstybę iš pašaknų ir veikia slaptai. Taip gyvendami, susilauksime netrukus vidaus suiručių, o šitos lems Lietuvai jos nepriklausom. praradimą.

b) Dviejų metų nederlius sudarė sunkią ekonominę šalies padėtį. O dabar nepaprastos politinės gyvenimo sąlygos tą ekonominę depresiją žymiai didina; pirklys, pramoninikas, ukininkas, amatninkas, kiekvienas pilietis, nematydams užtikrinimo vidaus ramybės ateičiai, susilaiko nuo ekonominės apyvartos, kas veda kraštą prie ekonominės stagnacijos, kredito ir pasitikėjimo nustojimo. Sunkėjant ekonominems piliečių gyvenimo sąlygoms, auga vidaus suiručių pavojus.

c) Sudarę nenormališka. politinio gyvenimo sąlygas ir ardydami savo šalies ekonominį gyvenimą, mes sunkiname Vilniaus krašto atgavimą.

I. Vengiama normališkų kelių išeiti iš tos padėties: Seimui neleidžiama dirbti. jo pasitikėjimo neieškoma. Savo tauta nepasitikima, o manoma iš aukšto apdovanoti šalį laiminga tvarka.

III. Kokios gi priemonės siuloma iš tos padėties išeiti?

Perversmo keliu patekonšion padėtin, tuo pačiu perversmo keliu siuloma ir toliau eiti, butent; paleidus seimą, dekretais valdyti šalį, dekretu keisti konstituciją, visos tautos balsavimu rinkti prezidentą ir tt. Tos priemonės buvo išmėgintos ir pergyventos Prancuzijoj po 1851 m. gruodžio 2 d. perversmo. Kelių šimtų amžiaus nusistovėjusi valstybė Prancuzija del tų priemonių neteko savo nepriklausomybės, bet priėjo prie Sedano nelaimių, o Lietuvai toki meginimai bus mirtini nuodai. Graikijos ir Portugalijos šių dienų įvykiai rodo, kad tokios priemonės neveda šalies prie tvarkos.

Mums atrodo, kad šalis galėtų rasti kelią išeiti į normalų gyvenimą šiuo budu — Vyriausybė ir seimas susitaria ir vykdo šiuos dėsnius —

I. Seimas išleidžia amnestijos įstatymą, kuriuo amnestuojami visi iki įstatymo išleidimo padaryti politiški nusikaltimai, išskyrus tuos, kurie turėjo tikslo duoti Lietuvą svetimai valstybei.

II. Karo stovis panaikinamas.

III. Vyriausybė ieško budo bendradarbiauti su Seimu, o tik jo nesuradus atsiklausia šalies Konstitucijos nustatyta tvarka.

Originalą pasirašė Dr. J. Šliupas, K. Šliupas, L. Vailionis, V. Krevė-Mickevičius, F. Augustaitis, Mykolas Biržiška, Vacl. Biržiška, A. Janulaiitis, P. Leonas, R. Šliupas.

Sąžinė.

Nepersenai šiame krašte žodis "sąžinė" buvo tankiai minimas. Dabartiniam amžiuje, nors senas ir išėjęs iš laiko žodis, vienok neturim užmiršti, jog ji yra galingiausia spėka visose tautose bei religijose. Žmogaus gyvenime lošdama svarbiausią rolę.

Žodyne aiškinama kaipo spėka žmoguje, kurį atskiria gerą nuo blogo. Bet dar didesnę reikšmę turi. "Sąžinė" tai yra galybė į žmogų, kurį smerkia jojo blogus darbus, ir yra valdomakeno tai kas yra virš žemiškos galybės Ji yra sargas kurio ypata negali visiškai nusikratyt.

Kalinys, laukdamas savo likimo jaučia ją taip pat, kaip kietaširdis egoizmo pilnas turtuolis.

Kiekvienas tikėjimas pripažysta sąžinę, ir užvadina ja mažu tyliu balseliu." Bet ar visuomet jisai tylus ramus? Ne— tankiai jisai pasidaro ant tiek didelis ir garsus, nelyginant kaip perkunas ir trenkia ypatąį saužudystę, į beprotybę, bet ir tankiai priveda prie smarkaus pasitaisymo.

Viena mokytoja pasakė, jog knkynė blogos sąžinės, tai yra pragaras gyvenime. Ir tas tiesa. Kiekvienas is musų esame kada nors jautę stiprų sąžinės graužima. Kokia tai kankynė!

Žmogus yra leistas į pasaulį ne del to, kad vien tik but geru. Iš jo yra reikalaujama dar kas daugiau, pavyzdin: perduot nuo savęs žmonijai tą, ką jis geriausia savyje turi.

Kuomet Markus Antonius (savo moterę apleisdamas) leido laiką veltui su turtinga Cleopatra, jojo sąžinė be abejo kankino jį už nemoralį apsiėjimą, bet dar daugiau kankino jį už nevykdinimą jojo ambicijų, už veltui numestą laiką ir darbus, kuriuos pasaulis šiandien su pagarba but minėjęs.

Kada žmogaus silpnybės padaro jį niekšu, kada jisai savyje žino, jog iš jo gali buti garbingas žmogus, jisai daugiau girdi ta "balsą", negu tas, kuris nepaiso. Kaip senstam musų sensacijos nebuna tokios aštrios. Nejaučiam taip jautriai visus linksmumus, liudnumus, gėdą, viltį, ir apvylimą. Tokiu budu sąžinė palieka neaiški ir buna, tuomet žmogus nepaiso nieko, nežiuri kas yra reikalaujama iš jo, nepaiso paguodonės, ambicijos nei tvirtumo. Bet visi tie dalykai kaip tai paguodonė ambicijų ir tt. yra taip pat reikalinga kaip spėka traukinių arba elektra šviesai. Kamgi taip apsileisti?

Tad žinant, kad be sąžinės žmogus geriaus numirtų, nes jau gyvenime jis yra ar šiaip ar taip prapuolęs. Pagalvokim šiandienini klausimą: "Kaip atgaivinti žmogaus sąžinę, kad nežiurint senumo, ji pasiliktų ant visados jautri.

Iš anglų kalbos pertaisė

Zuzana Neviackiene.

Simas Baltutis.

Susilaukė

Gal Jokubas ilgiau butų išgulėjęs ant šieno, bet kieme liudnai sustaugė šunytis ir išvaikė jo mintis. Kažko ir jam pasidarė liudna, rupesnis draskė galva. Širdis suskaudo ir atsikėlęs nulipo nuo šieno ir išėjo laukan. Naktis. Mėnulis protarpiais debesų žvilgterėjo melanholingu savo veidu į žemę ir vėl pasislepia. Juodi debesys plaukia ir plaukia. Šunelis vis dar staugia. Jokubas nuėjo pas jį paleido nuo grandinės ir nustojo kaukęs. Troboje degė žiburėlis. Jokubui parupo, kas dedasi troboje ir buvo beeinąs vidun, bet atsiminė senosios Garalienės įsakymą ir susilaikė. Kiek pastovėjęs, ėjo sodninko link. Trobos gale, į pat sodną buvo langas. Per jį matyti kas viduje dedasi. Prikiutino jis obelę, augančią ties pat langu, pasistojo už jos ir žiuri vidun.

— O Dieve brangiausias! — tyliai sušuko jis pamatęs troboje baisų reginį. Senoji Garalienė stropiai sukinėjos apie ligonę, o ji išbalusi lyg drobė gulėjo lovoje aukštieninka ir nė nesukrutėjo. Baisus skausmas suspaudė Jokubo širdį, krutinėje kažkas lyg kuju plakė ir jis ėmė silpnėti. Atsisėdo ant žemės. Šuslamėjo pageltę lapai ir jis lyg užmigo. Bet neilgai trukus vėl atsipeikėjo. Pažvelgė dar vidun. Bobos ligonei trynė rankas ir kojas. Nebegalėjo ilgiau žiurėti ir vėl nuėjo daržinikėn.

Šviesus saulės spindulys, trykštas per čiukuro langelį pažadino Jokubą iš miego. Suprato, kad jau diena ir nieko nelaukęs paliko šiltą guolį ir nuėjo vidun, rupėjo kas ten bededasi. Lauke pasitiko Garalienę bepareinančią karvę milžus.

— O kaip, ar sveikos išmiegojot? — paklausė Jokubas ir laukė atsakymo.

— Sveikos, sveikos!

— Na, o kaip... — nedrąsiai teiravosi jis.

— Susilaukė sunelio. Dievas davė tokį gražų. Gali eiti trobon ir pasižiurėti. Miega rodos dabar. Tik atsargiai, neišbudink. Įeisiu ir aš tuoj pieną padėjusi.

Jokubas dėkojo savy Dievui ir žengė trobon. Žmona gulėjo. Kudikis vystyklais suvystytas ir ant pagalvio prie pečiaus padėtas. Jokubas pažiurėjo jį ir malonus jausmas perbėgo per visą kuną. Tyla. Jokubas bijojo ardyti tą tylą ir išėjo laukan apsišerti gyvulių. Nuo krutinės buvo nusluges lyg didžiulis akmuo, nes viskas laimingai pasibaigė. Dabar tik skverbėsi galvon kitos mintys. Žinojo, kad tas įvykis pagimdys daug kitų reikalų. O Jokubas neperdaug mėgstąs atmainų, tačiau numojo ranka ir pamanė sau, kad su Dievo pagalba viską kantriai perneš.

Senoji Garalienė, pamilžusi karvę, išvirė pusryčius, pavalgydino Jokubą, o ligonei skyrium išvirė vištienos, kurios ir pati nemažai valgė. Čia Garalienė turėjo galios, galėjo duoti įvairių įsakymų Jokubui, kuris lyg kokio išminčiaus žodžių šventai turėjo klausyti ir pildyti. O jeigu nepaklausytum, tai senoji atvers tau Dievo bausmės vartus ir girdėsi tą, ko retai iš bobų galima girdėti. Senoji už savo atsakomingos profesijos teises kovojo visomis keturiomis.

Nyko diena už dienos, lyg degančio laužo dumai vėjo blaškomi. Nyko vis tokios pat valandos, vis vienodos ir pilkos kaimo tyloje. O Jokubienė tuo tarpu pasveiko, vėl tapo stipri. Jos sunus, pakrikštytas Antano vardu, augo buinus ir gražus. Jokubams Antanukas buvo tikrojo džiaugsmo versmė! Saugojo abu jį lyg didžiausią brangenybę. Nieko judviejų gyvenime nebuvo taip meilaus, taip artimo ir jungiančio kruvon, kaip jis. Mylimas augo Antanukas, tapnojamas, lepinamas; įmanytų, rodos, juodu ir širdis savo jam atiduotų. Jautė, kad mylėti vaiką — tėvų šventa pareiga. Ir kaipgi nemylės! Juk tikėjosi senatvėje sulaukti pavaduotojo, užtarytojo, tikėjosi to, kuris išilsinęs senus ir nuvargusius jų kaulus, su ašaromis palydėtų į šaltąjį kapą. Žiurint į kudikį ir turint tiek vilties jau senstančiose krutinėse, pats džiaugsmas veržte veržiasi viršun ir blaivina pilkas kaimo gyvenimo valandas. Jokubui daug maloniau buvo pinti sietuves, arba skobti geldas, kada matė žaidžiantį savo sunų jo darbo lopšyje. Jokubienė sėsdama verpti, sodindavosi ir Antanuką šalia savęs į pečiaus kamputį, meiliau tuomet ėjo kalba su vyru, rodėsi, kad amžinai taip dirbtų, džiaugtusi ir niekada niekada nepabostų. Žiurint iš šalies, rodėsi, kad tikrai ta džiaugsmu ir ramybe palaimintoji šeimynėlė neįpuls į vargus, nepateks į įsisiubavusią gyvenimo jures verpetus, nedaužys jų, rodėsi, piktas likimas, o ramiai ramiai, tokia pat ramybe kaip ir gyvenimas kaimo tyloje, užbaigs mindžioti šios žemės takus. Bet žmonės sako: "Vienas Dievas duoda nueidadamas, kitam pareidamas". Arba priešingai. Ir atėjo — tik ne Dievas — ir atnešė į žmonių širdis skąusmą, atnešė pragarišką kvatojimosi; atnešė karo lauko ugnį, baisia šlykštybe sudrumstė kaimo tylą ir, palikę kraujo ir ašarų klanus, vėl nusibaldė drumstė kitiems ramybės, nusibaldė gerti žmonių kraujo ir ašarų. Netuščiomis nusibaldė — nusinešė ir brangenybių atplėšė nuo krutinės, nunešė žmogui žmogų.

Antanukas baigė antrus metus. Jo tėvai sėdėjo savo sodnelio žolėje ir kalbėjosi, o sunus tenpat žaidė, ratavo rankutėmis ir nuolat klykavo, džiaugėsi. O pamatęs lekiantį paukštį, rankutę pakėlęs rodė jį ir šaukė kiek tik galvoje balso turėjo, tartum jis pavydi paukščiams lakioti.

Toly toly kažkas dunksterėjo.

Bus lietaus, perkunija jau girdėtis. — Pastebėjo Jokubienė ir apsidairė ar nekilsta debesys.

— Kad čia ne perkunijos bildesys,— sako Jokubas, — ar nebus tik iš armotų šaudymas.

— O Dieve, Dieve, argi ir ateis tas karas, kaip žmonės šneka. — Liudnu balsu pasakė ji ir paėmė pas savę ant kelių Antanuką.

— Maži čia juokai. Gali ir ateiti.

— Juk sumindžios mus, kur dingtumeme.

— Blogai butų, blogai. Reikia melstis, kad Dievas atitolintų tą nelaimę.

— Jeigu jau Dievo žadėta, kažin ar padės ką tos musų maldos.

— Aš jau sakau. Tegul tie karaliai tarp savęs kariauja, bet kam anie eina per visą svietą ir žudo žmones.

— Je, gerai butų, bet ar pamokysi juos, ar klausys jie prastų žmonių. Jiems negaila to žmogaus, šuo jiems brangesnis, negu žmogus. Karaliais buvo, karaliais ir paliks.

Tuo metu vėl kažkur subildėjo, net žemę galėjo jausti drebant.

— Sakau, sakau, kad iš armotų šaudo! — jau rimtai, ne juokais Jokubas tarė, — o reika susirupinti kokia nors apsauga. Jeigu taip bus, kaip žmonės kalba, tai nieko nelaukiant reikia kastis kokią duobę.

— Delto pradėk jau rupintis. Jug nežinai kaip greitai užklups, atuš.

— Reikia, reikia.

Kaimiečiai daug kalbėjosi, daug ginčijosi del besiartinančio karo, o nei vienas nieko tikro nežinojo. Nugirsdavo kur ką bemeluojant, tai savo dar pridėdami papasakodavo visam kaimui ir laikė visi už tikrą teisybę. Vieni labiau bijojo, kiti mažiau, treti net metė visus darbus ir dyki per dienas vaikščiojo, melavo. Kam, girdi, bedirbti, jug ar taip ar taip užėjęs karas viskas atims, viską sunaikins, sudegins.

— Durnas esi, — sako vienas savo kaimynui, — kad dirbi! Jug vokietys atimdamas nesakys tau ačių, nebučiuos į ranką.

— O aš regėsiu, ką tu, tas nedurnasis, darysi tada, jei karas iki musų neateis?

— Kaip tai neateis?! Juk pats girdi, kad kasdien armotos arčiau ir arčiau šaudo! Ne kalbos tokios, kad neateis.

— Iš kur pats taip jau žinai, kad ateis? Bene skaitai gazietas? — pasijuokė.

— Kad ir neskaitau gazietų, bet savo protu jau žmogus gali dasiprotėti, kad kas nors bus.

— Kartais tie dasiprotėjimai nueina pro šalį, nuneša juos šuo ant uodegos.

— Tik dabar nenuneš! Regėsi tik.

— Ką čia regėsi, ką čia ką. Kaip jau bus, taip ir bus, o duonos kąsnį užsidirbti reikia, laukus nesėtus, nevalytus ir ne koks gudrumas palikti.

— O kad ir suimsi nuo laukų, jei vokietys padegs jaują? Kas tada bus? Verčiau lai puna ant dirvos, negu priešui duoti.

— Kas kaip išmano, taip save gano. Aš dirbau ir dirbsiu, o tu miegok sveikas tuščiu pilvu.

— Ištuštins ir tavo.

Ir taip be galo, be pradžios kaimiečiai ginčijos net susimušdami, įsipykdami vieni kitiems. O kas turėjo ateiti, tas atėjo ir savo padarė.

Kas įvedė Spaudos Cenzurą?

Manau bus labai naudinga skaitytojams susipažinti su spaudos cenzura ne vien kaip su istoriniu faktu ir kai kur veikiančiu dar ir dabar, bet ypatingai todel, kad šalyje kame šis laikraštis išeina cenzuros niekad nėra buvę, gi tėvynėje, Lietuvoje šiandien spaudos cezura veikia visu sniarkumu.

Spaudos cenzura, kaip įstaiga turinti uždavinį neduoti paskelbti spausdinto žodžio pavidale žmonių manymus ir norus, su kuriais nesutinka viešpatauti valdžia dažniausiai valdžia, kuri mato neturinti krašte pasitikėjimo — perėjo įvairiose valstybėse tam tikras formas, ne vienu laiku ir ne vienaip ilgai veikė.

Šiandien spaudos cenzura užsiliko daugiausiai žemės ukio draug ir tamsesnėse šalyse, kame dar dvasiškija tebeturi daug įtakos ir valdžioje sėdi.

Tiesa, šiandien jau suprasta, geriau pasakius įsitikinta, kad ne žmonių teisių pamynimu ir nuo gyvenimo pirmyneigos atstumimu, bet jų valios ir norų pildymu, teisių gerbimu, galima sudaryti galiga ir savistovi valstybė o taipgi ir visų gerbiama valdžia.

Tačiau jei mes paimsime žemės ukio šalis kaip Italija, kame viešpatauja betvarkė fašizmo pasekmėje, paimsime Ispaniją su diktatura, Lenkiją, Sovietų Rusiją ir galiau musų Lietuvą, tai pamatysime, kad čia spaudos cenzura veikia visu griežtumu, neduodama rašyti paprasčiausių dalykų, kas nesutinka su viešpataujančios betvarkės šalininkų manymais (Italijoje, Lietuvoje), visi žmonių norai ir manymai, jei tik negiria dabarties viešpačius, spausditi neleidžiama. Tat nenuostabu, kad dažnai mes girdime apie visą eilę įvykių iš kitų šalių laikraščių, gi savose (turiu dabar Lietuvą omey- randame tik menkniekius, pirmame puslapy, vadovauj. straipsny skelbimus patalpintus (Lietuvoje išbrauktas vietas laikrašty neleidžia palikti baltomis, nes žmonės matys, verčiama butiai skelbimais užpildyti).

Cenzura (lotyniškai censura — priežiurà) turėjo tikslą apsaugoti visuomenę nuo kenksmingų žinių platinimo per laikraščius ir knygas. Tas kenksmingumas žinoma buvo įvairus, atsižvelgiant kokia šalis, demokratinėje respublikoje skleidimas monarchizmo, monarchinėje (kaip prieškarinė Rusija) skleidimas demokratizmo, gi bažnyčios globoje esančiuose valstybėse (kaip seniau Italijoje buvo kad valdžia ne nuo Dievo paeina.

Senovėje, cenzuros kaip ypatingos įstaigos, kurios uždavinys butų spaudos sekimas ir dar kreipimas į tam tikras vėžes, — nebuvo, nebuvo ir todelei kad nereikėjo, nes nesant spausdinto žodžio, nėra ne kas sekti.

Spausdinama mašina, kaip žinoma, yra išrasta tik penkioliktame šimtmetyje, t. y. penketas šimtų metų atgal. Va nuo to tai laiko ir galima jau dalykas, galvoti apie spausdinto žodžio varžymą.

Spaudos cenzuros sugalvojimas ir įvedimo pradžia gyveniman, kaip ir visa ielė kitų pasibaisėtinų dalykų (kaip inkvizicija, kryžiaus karės ir kt.) priguli ne kam nors kitam, kaip popiežiui Sikstui IV. Jie 1471 m. įsakymu (tada buvo jie labai galingi) pasakyta, kad nė viena knyga nebutų spausdinama, iki ji nebus iš anksto peržiurėta ir leista lvasiškių komisijos. Tačiaus šis sumanymas pilnumoje neveikė tik todel, kad nebuvo kol kas įkurta tam įstaigų.

Pirma cenzuros įstaiga sudaryta 1486 metais Mainzo arkivyskupu jam priklausančioje srityje, gi 1492 metais, jau popiežius Aleksandras VI suorganizavo, jo žodžiais betariant, teisingą bausmę ir priežiurą knygų spausdinime Bažnytinėje provincijoje (Italijoj) o draug po to ir Kelno, Trireo ir kitose arkivyskupystėse.

Popiežių pavyzdžiu pasekė ir svietiškoji valdžia, ji taipgi pamatė, kad tai esama gera priemonė(laikina, bet jiems tas buvo nesvarbu) prieš negeistinų žinių platinimą, pirmas jų pasinaudojo Karolius V.

Cenzuros vykinimas, pirmas Bažnyčios provincijoje buvo pavesta arkivyskupams gi svietiškose srityse —policijai.

Tokiu budu, knyga pirm negu ji galėjo pamatyti pasaulį, turėjo pereit per cenzorių rankas, kurie leisdavo arba ne, kai kada net ir nubausdavo autorių. Taip mums užtenka prisiminti sudegintas ant laužo 1600 metais Džiodano Bruno, kalintas Galillejo — Galillejus ir kiti, kad tikrai suprastume, kokios rųšies buvo ši įstaiga.

Bėgyje šešioliktojo amžiaus, spaudos cenzura įvesta visose vakarų Europos valstybėse, dargi ir Anglijoje, kur ji radosi palatos rankose, gi nuo 1649 metų perėjo parlamento žinion, kuris jau savo keliu rinkdavo kas metai vyriausia iš savo tarpo cenzorių.

Tačiau Anglijoje anksčiau kilo mintis apie davinių laisvės spausdintam žodžiui, anksčiau negu kur kitur spaudos cenzura ir panaikinta.

Taip, jau 1694 metais parlamentas atsisakė rinkti cenzorių, tuo pačiu pasisakydamas už cenzuros panaikinimą, bet tas žinoma dar neužkirto visai kelią bausti spausdintas žodis teismo keliu ir gana žiauriai. Ir tik spaudos bylas pervedus Anglijoje spręsti 1794 m. prisiekusių teisėju teismui, spauda pasijuto laisva ir ji atgijo.

Sekanti valstybė kuri suprato cenzuros kenksmingumą, tai buvo Švedija (1766 met.) Danija (1770 met.) Praniuzijoj ji panaikinta didžiosios revoliucijos metu (1789 mt.) teisių deklaracijoje, kame pripažįstama spaudos laisvė, vėliau pakeistoj formoj įvesta ir galutinai panaikinta 1881 mt.) Vokietijoj panaikinta 1815 mt. gi 1819 mt. įvesta spausdiniams mažesnėms 20 puslapių visiškai panaikinta 1848 metais).

Tat devynioliktame amžiuje, spaudos cenzura panaikinta kulturingose vakarų Europos valstybėse, Pietinėj Amerikoj (šiaurių Jungt. Amerikos valstybėse niekad nebuvo spaudos cenzuros, gi rytuose apart Kinijos ir Persijos, kitur veikė visu griežtumu.

Padarę bendrą apžvalgą, mes kiek platėliau apsistosime apie Rusijoje veikusią spaudos cenzurą, vieną jau todel kad ir musų tėvynei daug teko nuo jos nukentėti, antra todel, kad tas yra labai aiškus pavyzdys rodantis, prie ko taip smarkus režimas, koks buvo carinėje Rusijoje, galų gale privedė.

Rusijoje pirma spaustuvė įsikurė Jono Žiauriojo laikais ir iki XVII-jo amžiaus veikė kaip įstaiga, tiesioginėje valdžios priežiuroje, tad čia cenzuros ir nereikėjo. Bet įsisteigus ir kitoms spaustuvėms, jau Petras I ir jo pirmtakunas, rado reikalingu įvesti spausdinių priežiurą.

Kadangi visą septynioliktąjį amžių tebuvo spausdinama tik maldaknygės, tai ir cenzura buvo caro 1720 metų ukazu sudaryta iš vien tik dvasiškių, gi vėliau pasirodžius ir svietiško turinio knygoms, jų cenzura pavesta mokslų akademijai, kuri draug cenzuravo ir iš užsienio įgabenamas knygas.

Pirma leista spausdinti privatinėms spaustuvėms tik užsienio knygas, gi 1783 metais senatas leido laisvai steigti spaustuves ir spausdinti spauzdinius, kuriuose nebutų tik žeminama **Dievas ir jo pastatytoji valdžia.**

Bet tas laisvesnis periodas tęsėsi neilgai, jau 1796 mt. Katrė II-ji rugsėjo mėn. 16 d. ukazu uždarė visas privatines spaustuves, gi Maskvoj, Leningrade, Odesoj ir kitur sudaryta cenzuros komitetai, kur įėjo du pasauliniu ir vienas dvasiškis, tos komisijos sostinėje buvo senato, o provincijoje gubernatorių priežiuroje.

Prie Povilo I, 1798 mt. įvesta cenzura uostuose, kad nebutų įvežama iš užsienio spausdiniai, kur but kas nors pažeminama, kas yra caro malonėje (Lietuvon dabar taipgi neleidžiama laikraščių kur rašo prieš konstitucijos sumindžiotojus).

Gi 1800 metais visai uždrausta užsienio spausdinių įgabenimas.

Jau 1804 m. prie Aleksandro I-jo duotas nurodymas, kad cenzura turi uždaviniu, ne tik blogų knygų pašalinimą bet ir duoti visuomenės spausdinių (knygų) tarnaujančių **tikro proto švietimui ir doros augimui** (kaip kad šiandien Lietuvoje išleidžiama "Tautos Valia")

Nikalojus I, 1826 mt. nurodė, kad cenzura turi rupintis apie "mokslus ir jaunuomenės auklėjimą" (žinoma tam tikrą) ir apie "kreipimą visuomenės samprotavimų, kurie sutiktų su dabartinėmis politinėmis apistovomis ir valdžios forma" (čia visai aiškiai bent). Čia pat buvo draudžiama leisti aprašinėti apie įvykstančius ar įvykusius kitose valstybėse sukilimus (Lietuvoje 1926 m. pradžioje, Telšiuose einąs laikraštis "Žemaitis" buvo nubaustas už tą, kam patalpino žinią apie Bulgarijos valstiečių sukilimą, ar ne panašumas su carizmo laiku).

Nikalojus I, 1848 met. įvedė cenzurai cenzurą kad ši sektų pirmosios darbuotę, visa tada buvo apmirę, literatura pergyveno, kaip sako V. Bogužavskis, **"cenzuros teroro epochą".**

Tiktai 1905 metais praloštas karas su Japonija, revoliucinės bangos, kurios tada plėtėsi, privertė carą nusileisti ir formaliai cenzurą panaikinti; tačiau faktinai ji veikė pavydale visokių įstakymų iki pat tol, kol nenugriuvo carizmas ir dabar vėl Rusijoje veikia, tik jau kito kraštutinumo rankose.

Mums ypatingai aiškiai sako Rusijos likimas, kad neatsižvelgiant į milioninę kariuomenę, kuria caratas rėmėsi, nė į tą žiaurią spaudos buvusią cenzurą, kuri nedavė pasireikšti visuomenės samprotavimams ir norams, visa vienu kartu griuvo, kardas kuriuo caras rėmėsi patsai nuvertė tą carą, čia labai įsidėmėtina ir dabartiniams Lietuvos ponams, kurie nė nepajus, kaip griuvę nuo to paties kardo, kuriuo jie dabar remiasi ir nuo to neapsaugos jokia spaudos cenzura, nei laisvių varžymas, nes diktaturos laikai jau trupa ir žmonių valdžia tegali valdyti.

Vincas Krivaitis.

PAVASARIS

I.

Saulė iš aukšto nusišypsojo...
Tulpės ir ievos daržely kvepia,
Paukštelis giesmę pakrumėj suokią....
Atgimk, pabusk žmogau sustingęs!

II.

Rods bučiuotum krumus, pievą,
Ir klajotum taip per dieną,
Su pavasario gandais.
Dvelkia šiltas miško oras, —
Traukia širdį tik tolyn... —

Tik klausykit — šiandien šventė,
Šventė naujo atgimimo.
Naujo vėjo jau dvelkimas. —
Ei, pabusk žmogau!

III.

Gandas į kaimą naujas atėjo:
Juokiasi mergos, seniai kvatoja...
— Vyrai, ar matot, gandras parskrydo!
Pakalnėj, klony žibutės žydi.
Bėgkim į sodą bėgkim į mišką,
Išgirsim dainą paukštelio pilko.

IV.

Saulėj svyruoja rausvi jurginai;
Tulpės ir ievos darže pražydo.
Džiaugsmą širdyje naują pajutęs,
Bėgtum rods žmogus toli į mišką,
Bučiuotum pievą, žydintį sodą,
Kartu su vėjais aukštai klajotum!

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

THE LITHUANIAN WEEKLY

Published Every Thursday at South Boston, Mass. by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA

K. J. PAULAUSKAS, Editor

Savaitinis laikraštis, leidžiamas kas ketverga. Prenumerata turi buti apmokama iš anksto. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Aptarnaujama Amerikoje $2.00 Kanadoje ir kitur $3.00. Pinigus geriausia siusti Pašto Money Orderiais, adresuojant:

"Sandara" 327 E Street, South Boston, Mass.

Entered as Second Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1897.

Redakcijos Straipsniai.

NAUJĄ REDAKTORIŲ SULAUKUS

Pagalios Sandariečiai susilaukė senai laukiamą savo Organui Redaktorių ypatoje p. J. Pronckaus. Jis jau randasi musų tarpe, prie organizacijos Centro Bostone ir už dienos kitos pradės savo darbą.

Jau ilgokas laikas, kaip Sandariečiai turi pageidavimą p. Pronckų turėti organizacijos priešakyje. Buvusiame organizacijos Seime Brooklyne, veik visi delegatai pareiškė, kad butinai jis batų musų tarpe ir visi pasižadėjo, jog jį sulaukus dirbs dar su didesniu pasišventimu ir atsidavimu.

Sandaros Centro Valdyba, vadovaudamosi Seimo tarimu ir organizacijos narių troškimu, savo užduotį atliko ir tarimą išpildė. Dabar lieka nariams savo PRIŽADUS PILDYTI. Dabar susilaukę naujos spėkos, naujos energijos, visi turime atsiduoti dideliam darbui. Lai visų subendrintomis pajėgomis musų organizacija atsistos ant tvirčiausių pamatų. Tad į darbą vyrai visi kaip vienas!

PRIE KO GI BUS PRIEITA?

Leidžiant spaudon pereitos savaitės "Sandarą" gavome žinią, jog Kaune tapo išsprogdinta "Varpo" bendrovės spaustuvė. Tai atliktas bjaurus nekulturiškas darbas.

Perversmininkai, kurie vogtinai pasiėmė valstybės vairą yra už tai atsakomingi. Juk jie yra atsakomingi už asmens bei jo turto neliečiamybę. Priimdamas priesaika p. Smetona, kaipo valstybės prezidentas, vardan Dievo visogalio pareiškė, jog jis visiems lygiai tarnaus ir visiems bus lygus. Nejaugi tokis apsireiškimas yra lygybės ženklas ir nejaugi to reikalauja Dievas visogalis, kurio vardu pasižadėjo jie valdyti kraštą?

Pagalvokime, kaip tą viską reikia suprasti? Prie ko tas viskas veda valstybę? Kada Lietuvą valdė Valstiečiai Liaudininkai su Socialdemokratais, ar buvo tokie atsitikimai? Ne! Nors jie buvo apšaukti Lietuvos pardavikais ir katalikybės priešai, bet prie jų valdžios nebuvo atsitikimo, jog bent kurioje vietoje butų buvusi išprogdinta bažnyčia arba kurio opozicijos nario nuosavybė. Tais laikais buvo gyventojams plati liuosybė, nebuvo karo stovio nei jokių varžymų, vienuok tokių bjaurių darbų nepasikartojo.

Kurgi randasi policija, jei leidžiama tokius huliganiškus darbus atlikti? Jeigu pasiimsime griovimo darbą, galime visą sugriauti vienoje dienoje. Ar pagalvojo šiandieniniai Lietuvos valdonai, jog jie tokiais savo darbais griauna netik jų opoziciją, bet griauna pati Lietuvos nepriklausomybės pamatus. Kokį įspudį tokie apsireiškimai padaro užsieny. Matant tokius darbus, ar gali šiandieną pasaulis skaityti Lietuvą, kaipo savistoviam gyvenimui pribrendusia tauta? Tai rimtas gyvenimo klausimas, kuris daug ką reiškia ateities gyvenimui.

Šis įvykis turi sužadinti Amerikos lietuvius. Pas mus visus turi buti tvirtas pasiryžimas remti savus draugus, kad jie atsilaikytų prieš bombistus ir kad Lietuvoje nebutų užgesintas liaudies žiburys, tai pažangiųjų laikraščių leidimas nebutų sulaikytas. Jie šiandiena politinėje kovoje negalėdami atsilaikyti griebiasi bombų. Mes tokį pasielgimą smerkėme ir smerksim. Mes kovojame žodžiais paremtais faktais.

Kad tą kovą laimėti, šiandiena musų visų pareiga subendrinti savas spėkas. Šiandiena kiekvieno lietuvio kuris tik tautiniai nusistatęs, yra privalumas remti Sandariečius Lietuvos draugus. Šiandiena kiekvienas iš musų turime pasistengti skirti kiek kuris išgalime paramos tenaitiniams nuo bombų nukentėjusiem musų draugam.

REMKIME POLITINĮ IŽDĄ!

Šiandieną po Amerikos lietuvių kolonijas lankosi Valstiečių Liaudininkų Lietuvos Seimo Atstovas p. N. Radys. Jis praneša niekam negirdėtų daug svarbių naujienų apie Lietuvos padėtį. Amerikos lietuviai privalo lankyti jo prakalbas ir misiją paremti. Kurie p. Radžio misiją remia, tie remia Lietuvos pažangą, tie remia kovą už Lietuvos demokratybę.

Kurios kolonijos lietuviai neturite galimybės p. Radį išgirsti kalbant, tie gali savo auką pasiųsti tiesiai į Politinį Iždą. Šiame darbe turime pasirodyti visi kaip pavieniai asmenys, taip ir organizacijos. Nėra prakilnesnio darbo, kaip kova už šalies ir piliečių laisvę. Tad nepasitraukime iš jos, kol bus galutinai laimėta.

Apžvalga.

KOKIS GYVENIMAS LIETUVOS "SIBIRE"

"Vienybės" kor. apie Lietuvos "Sibiro" gyvenimą praneša sekančiai:

"Namas, kuriame sugabenta iš įvairių Lietuvos kampelių internuotieji, yra gana didelis ir gali jame tiupti keli šimtai žmonių. Sienos murinės ir gana storos, taip, kad įsikrausčius į negyvenamą kamerą tenka kelias dienas gerokai ir padrebėti, kol kambarys atšąla. Kameros erdvios. Internuotųjų padėtis, atsižvelgiant į maistą ir suvaržymą, nėra geresnė kaip kalėjime. Tiek skirtumas, kad kameros neužrakintos, vaikščiot koridorium galima kada nori ir kiek nori. Lauke vaikščioti galima 3 val.; ryte nuo 8—10 val. ir po pietų nuo 2—3 val.; rukymas ir dainavimas kamerose uždraustas. Laikas eina nuobodžiai, nes knygų mažaturim, o laikraščių mažai kam siunčia. Internuotieji buvo prašę ir net reikalavę mokyklos, tačiaus jos steigti komendantas neleido. Panašiai ir su kitais prašymais: 1) reikalauta dežiuruojantis į virtuvę, 2) išduoti patvirt. gaunamo maisto kiekį (normą) ir tt., tačiau į tai atsakant pagrąsinta karceriu ir tt. Juk net kalėjimuose leista dežiuruojantis virtuvėje ir žinoma kaliniam tikra maisto norma. Delto internuotieji mano, kad nevisą jiem paskirta maisto normą išduoda. Tiesa, stovyklos komedantas davė raščiuką, kur pažymėta gaunamų produktų kiekis, bet paprašius tai užtvirtinti parašu, — atsisakė. Už tad ir maistas kur kas blogesnis už kareivių. Čia taipgi atgabenta Tomkus ir Klimaitis, kurie ruošė Lietuvai pučą. Jie čia laisvi ir sau linksmai puotauja, ateina tik paskirtu laiku pasirodyti."

Kaip matome, tai tei gyvenimas nevisiems yra malonus. Bet klerikalų šulams Tomkui ir Klimaičiui tik vakacijos.

DĖLEI TAIKAUS SUGYVENIMO

"Vienybė" aprašydama p. Pronckaus sutiktuves pastebi, jog jam stojus redaguoti "Sandarą" bus tikslas taikiai sugyventi su kitais laikraščiais. Mes irgi pastebėti, kad netik p. Pronckus, bet ir visi Sandariečiai yra taikaus sugyvenimo šalininkai. Bet Sandariečiai negali taikiai sugyveti tik tada, kada juos bereikalingai puola. Po įvykusio perversmo Lietuvoje juk net ir vadinami "liberalai" pradėjo Sandariečius vadinti bolševikais. Sandariečiai tokiais nebudami nepamatuotus priekaištus turi atremti ir iš to darosi nesantaika.

TAI KAIP GI REIKIA KOVOTI?

"Vienybė" kritikuoja p. Radį, kam jis kalbėdamas kviečia lietuvius budėti ir kovoti prieš perversmininkus Lietuvoje. Girdi šaukimas lietuvių prie kovos gali sukelti Lietuvoje revoliučiją ir iš to buti blogos pasekmės.

Lietuvoje spauda užsmaugta. Laikraščiai kurie dar pasirodydavo nors ir cenzuros išgnaibyti pagalios tapo išsprogdinti. Pasak "Vienybės" tai mes tą matydami privalome tylėti, nes jei kalbėsime ir priešinsimės, tai Lietuvai bus blogai. Kovoti galima netik su ginklu, bet ir su sveikais argumentais ir kritika.

MEMORANDUMAS

Šiame "Sandaros" numery antrame puslapyj įdedam Memorandumą, po kuriuom pasirašo šliupai ir keliatas kitų žymių veikėjų. Jie padaro sveikas pastabas valdžiai. "Dirvai" tas memorandumas nepatiko ir ji sako, kad tai esąs valdžios griovimas ir Lietuvos vedimas į prapultį.

Sulyg "Dirvos" supratimo, tai lai Lietuvą pražudo smurtininkai. Jeigu mes matom juos einant kreivu keliu, tai savo pastabas teikti negalime. Matomai tam laikraščiui tik tada fašistai atrodys negeri, kada jie pražudys Lietuvos laisvę. Mes Sandariečiai su tuo sutikti negalime. Mes sakome, kad jei šiandieną matome klaidą, tai ją nieko nelaukdami ir taisykime.

Delko Atsistatydino Valdžia

NESIDUOKITE SUKLAIDINTI

Iš nekurių Amerikos lietuvių teko girdėti, kad kaltinamas buvusis ministeris pirmininkas p. M. Sleževičius, kad buk jis prisidėjęs prie fašistų ir smetoninink ų perversmo. Šitokius gandus sužinojęs pats kreipiausi prie p. Sleževičiaus ir gavau sekamą pareiškimą: "Tai yra grynas melas ir šlykšti insinuacija! Kaip buvau, taip ir toliau pasilieku ir pasiliksiu demokratas, su kurio pažiuromis ir nusistatymu nei fašizmas, nei panašus perversmai negalėjo ir negali sutikti. Be to, kaipo lietuvis ir Lietuvos nepirklausomybės karštas gynėjas aš jokiu budu negalėjau net mintimis prisidėti prie tokio perversmo, nes panašus perversmai Lietuvai sveikaton išeiti negali ir negalos".

Kad šitas p. Sleževičiaus pareiškimas yra širdingas, abejoti netenka dar ir dėl sekamo fakto: Smetona ir kiti siulė dar prieš rinkimus į dabartinį Seimą padaryti perversmą. Tuomet p. Sleževičius visa savo galia tokiam žygiui pasipriešino ir griežtai pasmerkė net tokį užmanymą, kad ruošti perversmą prieš konstitucijos nustatytą tvarką ir liaudies išrinktą Seimą, bei jo pastatytą valdžią.

Tenka pasebėti Amerikos lietuvių laikraščiuose ir asmeniniuose laiškuose, kad Amerikos lietuviai įvairiai aiškinasi sau perversmą ir jo priežastis ir pasekmes. Suprantu, kad Amerikos lietuviai šitai daro vien delto, kad jiems nemažiau rupi Lietuvos likimas, negu mums Lietuvos gyventojams. Kaman visa padėtis ir kiekvienas mažiausis valdžios žingsnis net iki jos nuvertimo ir net laiku nuvertimo yra žiomas tiek, kiek p. Sleževičiui D-rui Griniui ir kitiems vyriausybės žmonėms, tai matau reikalo Amerikos lietuvius tuo reikalu painformuoti. Tiesa, yra pavėluotas pranešimas, bet iki šiol neturėjau progos ir tinkamų išgalių šitai padaryti.

SUKILO IŠSIGELBĖTI NUO TEISMO

Jokio komunistinio pavojaus nebuvo ir jokio komunistinio sukilimo negalėjo buti. Patys dabartiniai valdonai vos keliasdešimt vadinamų "komunistų" tėra suėmę; jų tarpe daug socialistų ir liaudininkų. Pagaliau jiems dabar ir p. Sleževičius ir Dr. Girnius komunistais yra. Sukilimą padarė tautininkai su Smetona, Voldemaru, Merkiu, Linartu ir kitais priešakyje. Smetonai, geriau sakant Smetonienei labai norėjosi buti prezidentiene, Voldemarui premieru, o Merkys su Linertu norėjo išvengti teismo, nes pirmasis greitai turėjo buti patrauktas teisman su Petruliu, o antrasis jau buvo traukiamas teisman. Prieš pat sukilimą Petrulis siulė jo bylą nekelti ir pareiškė, kad esą dar nevėlu sustabdyti sukilimą. Apie šitą pasiulymą p. Sleževičius sužinojo tik antrą dieną po sukilimui. Apart to ištisa eilė aukštesnių ir žemesnių karininkų turėjo buti teisiami (pav. Plechavičiaus, "diktatoriaus", byla turėjo buti nagrinėjama gruodžio 21 ar 22 d., 1926 m., Glovackio byla irgi greitai turėjo buti sprendžiama —jis jau sėdėjo kalėjime). Toliau, kad sutvarkyti finansus ir pačią kariuomenę tiksliau suorganizuoti prisėjo atleisti apie 150-200 karininkų iš visokių užpakalinių dalių, kurie kariuomenės sutvirtinimui netik nebuvo reikalingi, bet dar tulus apsunkinimus darė, kaipo niekam ereikalingas neva autoritetas kariuomenės užpakalyje. Visi tie karininkai ir buvo vyriausieji perversmo dalyviai: dalis jų gynė savo interesus, dalis buvo suklaidinta ir aklai tarnavo tiems, kuriems rupėjo kaip nors bylas likviduoti (Petrulis ir Merkys buvo artimuose santykiuose. Kada Petrulis ministeriavo, jis visus biznius atlikdavo per Merkį ir Liutkų).

Perversmo norėjo ir krikščionys: daugelis jų laukė teismo, iš daugelio jųjų turėjo buti pareikalauta grąžinti valstybės iždui neteisėtai paimtos sumos pinigų; Ukininkų Sąjunga pradėjo merdėti, nes iš valstybės iždo negalėjo gauti pinigų; Vailokaitis irgi nerimavo, nes be valdžios protekcijos ir valstybės iždo paramos ir jo biznis ėjo taip, kaip prie krikščionių; ėjo Seime biudžeto svarstymas ir kunigams turėjo buti atimtos algos—nebutų turėję už ką agitacijos varyti; turėjo praeiti naujas metrikacijos istatymas, kuris butų paliuosavęs liaudį nuo kunigų priklausomybės, sudarant civilio stovio aktus. Šitai visa vertė juos visus griebtis perversmo kelio, kad savo asmeninius interesus apsaugoti ir išvengti atsakomybės už atliktus darbus.

JIEMS NERUPI KRAŠTO REIKALAI

Ar jiem rupėjo krašto ir žmonių reikalai? Aišku—ne! Juk jie matė, kad demokratinei vyriausybei esant Lietuvos padėtis ėjo stipryn ir stipryn; liaudis vis labiau ir labiau ėmė įgyti pasitikėjimo vyriausybe ir savomis jėgomis, kraštas po biskį tvarkėsi. Pramonė pradėjo stiprėti. Lietuvos kreditingumas irgi ėjo geryn. Politinė Lietuvos padėtis irgi stiprėjo: sutartis su rusais padarė lenkus kur kas mandagesniais ir Pilsudskis sustojo grąsinęs pulti Lietuvą, nes žinojo, kad kiti kaimynai gali netylėti. Sutartis su rusais ir kitų pasaulio valstybių akyse pakėlė Lietuvos svorį. Po politinės sutarties su rusais turėjo eiti prekybos sutartis, kuria einant rusai per tris metus turėjo pirkti Lietuvoje už 15-20 milionų litų kas metai arklių, galvijų, sėmenų, odų, celiuliozos ir kitų musų prekių. Tai didelis butų Lietuvai pliusas. Be to, rusai turėjo nukreipti dalį savo tranzito per Klaipėdą: uždarbis Lietuvos geležinkeliams, uždarbis ir Klaipėdos uostui. Turėjo apskritai padidėti tranzitas per Lietuvą iš Rusijos į Vokietiją ir atgal. Buvo stipriai ruošiamasi derybom del prekybos ir politinės sutarčių su vokiečiais. Pasisekė Klaipėdos krašte pagerinti padėtis ir dalį voikečių patraukti Lietuvos pusėn. Pasisekė Ženevoje numarinti ant visados visas klaipėdiečių iškeltas bylas prieš Lietuvą. Pasisekė susitarti su klaipėdiečiais del atlyginimo—visai mažą sumą jiems mokant. Visa tai liaudis matė ir todel vyriausybės prestižas augo. Tautininkai ir klerikalai juto, kad kitais rinkimais jie irgi nieok nelaimės, todel jie ir ryžosi prie perversmo, turėdami ayse daugiau savo asmenius ir partinius sumetimums, negu valstybės labą. O tam, kad tuos negražius savo tikslus ir partinius norus pridengti, jie paleido paskalus apie gręsianti komunizmo pavoju, apie komunistų sukilimą, apie lenkinimą ir tt. ir vardan patriotizmo savo perversmu uždavė didelį smugį tikrajam patriotizmui ir pačiai Lietuvai.

SMETONA NETURI PRITARIMO

Dabar Smetona ir kiti eina iš vien su klerikalais. Kadangi tautininkų aplamai nedaug, tai jie turi pilnai atsiduoti klerikalų globon. Jau dabar nėra niekam paslaptimi, kad dalis jaunesniųjų karininkų yra nepatenkinti Smetona ir tautininkais ir dabar jau eina bruzdėjimas prieš tautininkus. Kada įvyko sukilimas, tai Smetona reikalavo, kad jį kuogreičiausiai rinktų prezidentu, nes, sako, pereis dvi-trys savaitės ir manęs niekas nenorės remti, niekas nenorės rinkti, taip, girdi, su juo buvę Klaipėdoje. Smetona ir tautininkai žinojo apie sukilimą ir **aktyviai jame dalyvavo.** Dabar jie ginasi. Bet veltui, nes visa Lietuva žino tuos jų žygius.

VERKĖ ANT KELIŲ SUKLAUPĘ

Kiekvienas stato sau klausimą: kodel Sleževičius ir Grinius taip greitai atsisakė? Štai delko: perversmas įvyko — Seimas buvo išvaikytas, vyriausybė areštuota. Sukilėliai visviena butų paskelbę — jie turėjo tai padaryti —naują vyriausybę, naują prezidentą. Tai butų sudarę Lietuvai didelių sunkumų: reikėtų naujo užsienio pripažinimo naujos vyriausybės, krašte butų įvykusi vidujinė kova vienų prieš kitus; tokiais įvykiais lengvai galėjo pasinaudoti lenkai ir vokiečiai ir Lietuvai galas. Tai matydami Sleževičius, Grinius ir kiti ministeriai bevelijo užmiršti savas ambicijas ir sudaryti tokią padėtį, kad nepakenkus valstybei ir jos tarptautinei padėčiai. Vyriausybė ir Prezidentas norėjo nors šiaip taip legalizuoti įvykusį smurtą užsienių akyse, kad nepasunkinus tarptautinės Lietuvos padėties. Apart to, buvo dar ir kitas motyvas. Karininkai išvedė į gatvę kareivius sakydami, kad prasidėjo komunistų sukilimas, o vyriausybę jie veža į generalį štabą delto, kad apsaugojus ją nuo komunistų. Bet ant rytojaus kareiviai sužinojo visą tiesą, sužinojo, kad jie buvo apgauti ir todel jų tarpe prasidėjo didelis bruzdėjimas prieš karininkus ir pradėjo tartis nubausti savo suviliotojus. Prileisti, kad kareiviai sukiltų prieš karininkus, reiškė prileisti prie pilietinio karo ir dar blogesnių pasekmių: sukilusius kareivius jau niekas nesuvaldytų ir krašte įvyktų pilniausia anarchija, kuria pirmiausiai pasinaudotų komunistai ir paskui lenkai ir vokiečiai. Generolas Nagevičius ir vienas diktatorių, pulk. Petruitis, ant rytojaus po sukilimo verkdami bučiavo p. Sleževičiui rankas ir atsiklaupę ant keliu prašė jo, kad jis prikalbintų D-ra Staugaitį atidarvti Seimą ir leistu išrinkti prezidenta, nes kitaip jiems, karininkams, gresias didelisis pavojus iš kareivių pusės.

KODEL REZIGNAVO VYRIAUSYBĖ

Akyvaizdoje šitokios padėties aišku, kad p. Sleževičiu ir D-rui Griniui asmeniškai butų daug garbingiau jokiu budu neatsisakyti iš valdžios, bet kraštui butų padarę tokios žalos, apie kokią šiandien dugelis Lietuvos žmonių anei mažiausio supratimo neturi. Taigi ir čia jie savo asmeninę ir partinę garbę paaukojo tėvynės labui ir valstybingumui. Ar jie gerai ar blogai padarė taip elgdamiesi, nesiimu spręsti — tegul istorija jų šituos žygius įvertina.

Dar vienas klausmas: kodel vyriausybė prileido prie sukilimo ir jo nenumalšino? Sunku numalšinti sukilimą, kuomet jį padaro ta jėga (kariuomenė, kuri sukilimus malšinti turi. Sukilus kariuomenei, vyriausybė lieka bejėgė. Taip visur atsitinka, taip atsitiko ir Lietuvoje. Dabar tik žiurime ir laukiam kuomi šitas Smetonos vadovaujamų tautininkų žygis baigsis. O Lietuvoje labai neramu ir toje įtemptoje atmosferoj jaučiasi visokių galimybių. Už Lietuvos likimą ir visas galimas jai nelaimes ateityje bus atsakomingi šiandieniniai padėties šeimininkai Lietuvos valstybėje. Jų aklas užsispyrimas ir sukaustymas visų Lietuvos piliečių laisvių veda kraštą prie neišvengiamos katastrofos ir toki perversmai gali kartotis dar ne vieną kartą iki pagaliau pražus ir pati Lituvos nepriklausomybė. Nejauku darosi matant šiandieninę padėtį Lietuvoje.

Įvairios žinios.

FORDO KOVA SU ŽYDAIS

DETROIT. — Fordo leidžiamam žurnale buvo parašyta, kad tulas žydas advokatas Aaron Sapiro, beorganizuodamas ūkininkus sau didelius turtus krauna si. Tokis parašymas Sapirui nepatiko ir jis prieš Ford užvedė bylą, reikalaudamas, kad Fordas už jo apšmeiži mą užmokėtų milijoną do lerių. Fordas pasirengę ne pasiduoti. Jis sako, jog tai bylai skirs milijoną dolerių išlaidoms, bet tikrai paro dys, jog apie Sapiro buvo teisingai rašyta.

Fordą gina senatorius Reed. Jis pirmose teismo dienose įrodė, jog Sapiro o peravo Southenr Cotton Ko operatyvą. Kada associacija buvo blogoje padėtyje tai buvo pareikalauta resyve ris, o Sapiro buvo gavęs ne $142,000. Gi paskui, Sapiro dar pareikalavęs nuo asso ciacijos $8,000 už tai, jog jis ją apgynęs nuo resyve rio.

Taipgi Reed sako, kad Sa piro paėmęs $92,000 nuo Burley & Dark tabako as sociacijos.

Reed tokius prirodymus darydamas sako, kad Sapi ro organizavo įvairas far mierių asociacijas ir far mieriams aiškino, kad jie prie jų dėdamiesi praturtė sią, gi faktiškai, tai Sapiro sau lupęs didelius pinigus.

Kaip atrodo, tai ši byla galės buti nepaprasta. Nu jaučiamą, jog Amerikos žydai, kurių daug yra turtingų, dės visas pastangas ir finansiškai rems Sapiro. Gi Fordui taipgi kapitalo nes toka ir jis sako, kad bylos reikalams iš pirmos dienos pasyrė milijoną dolerių, o jei bus reikalas, tai paskirs ir daugiau.

UŽDRAUDĖ VAŽINĖT ARKLIAIS

MEXICO CITY. — Valdžia išleido įsakymą, kuris griežtai uždraudžia šiam mieste važinėti su arkliais. Tas daroma todel, kad iš vengus mieste didelę kamšalynę ir prašalinus bildėsį, nes arkliai su patkavo mis besitrankydami sudarą daug bildėsio ir nemalonumą. Taipgi uždrausta va žinėti ir tokiais motoriniais vežimais, kurių ratai butų geležim apkalti.

DAVATKOS MUŠĖSI SU BOLŠEVIKĖM

LONDONAS. — Angli jos davatkos, kurios vadi nasi fašistėmis, pradėjo lavintis kumščiuotis ir ri stis, kad reikalui esant galėtų nugalėti komunis tes. Tarp fašisčių ir komunisčių kilo dvejos mušty nės. Kadangi fašistės bu vo prasilavinusios, tai abu kartu komunistes nugalė jo.

SUDAUŽĖ PROHIBICIJOS AGENTO AUTOMOBILĮ

BALTIMORE, Md. — Ko vo 19 d. South Baltimorėje prohibicijos agentas padarė kratą ieškodamas pas gy ventojus degtinės. Minia su sidedanti iš 500 žmonių už puolė tą prohibicijos agentą ir su peiliais bei kirviais į mažus šmotelius sukapojo jo automobilių. Gi kada patsai agentas išėjo iš vie no namo padaręs kratą, tai minia pradėjo į jį mesti plytas ir akmenis.

LENKAI BADAUJA

LODZIUS. Šiame miste prasidėjus audėjų streiku kilo generalis darbininkų streikas, kur austreikavo vi sų profesijų darbininka Streikan išėjus duonke piams, miestas per kelia dienas buvo be duonos i prasidėjo badas. Tokis ats tikimas gali gyventojus pri vesti prie didelių riaušių.

ŠIMATONIO ŠEIMOS IŠŽUDYTOJUS NUTEISĖ MIRTIN

Vasario 10 d., Karo Lauko Teismas išnagrinėjo bylą plėšikų galvažudžių Bagdono Vaclovo, sun. Alek sandro, 22 metų amž., ir Jankuno Juozo, sun. Jono, 22 metų amž., abu gyv Blauzdžių km., Žeimių vl., Kedainių apsk., kurie 1926 m. gruodžio mėn. 27 d. 9 val. vakaro išžudė to pat kaimo gyventojo Šima tonio Jono, jo žmonos Zo fijos ir 4 sunų: Petro 12 m., amž. Boliaus — 8 mt. Jono —6 mt. ir Stasio 4 m. Teismas, išžiurėjęs bylą rado juos pilnai nusikaltusius ir nusprendė: **atimant iš jų visas pilietines teises sušaudyti. Jiems duota 48** valandų laikas paduot Valstybės Prezidentui praši mus jų pasigailėti.

KUNIGAI DU, O PAS LIGONĮ NĖRA KAM VAŽIUOTI

Gruodžio mėn. 4 d. nu važiavus man į Pilviškių miestelį, parvežti kunigą prie ligomes N. N. Gude lių kaime, Pilviškių para pijos kun. Švilpa liepė trupučį palaukti.

Palaukęs 23 valandas rkeipiausi vėl ir gavau ši tokį atsakymą, girdi, rei kia palaukti dar nors pusę val. Paaiškėjo, kad kle bonas kun. Švilpa yra už imtas savais ūkio reikalais. Vikaras kun. Peštininkas (dar paklausė ar svarbus reikalas) tuo laiku mokino davatkas giedoti.

Kadangi jau buvo tam su, vakaras, tai ir tek grįžti namo be kunigo.

Čia jau aiškiai matyti kas dabartiniams dvasiš kiams labiau rupi, dušių išganymas ar savo parti jos biznis.

UŽMUŠĖ.

Vasario mėn. 6 d. nak ties metu pas pil. Skučą Juozą, gyv. Mikalajavos km., I Gudelių vl., Mariam polės apskr., susirinkęs a pylinkės jaunimas suruošė vakarėlį. Pradžioje ėjo vis kas gerai, visi sau smagiai linksminosi, šoko ir tt. Bet vėliau tarp jaunimo kilo kažkokie kivirčiai ir jie su sipešė. Pil. Martinaitis Stasys, matyt, pajuto, kad nieko ši to nebus, jau ke liavo sau namo, bet atstu me 150 metrų nuo Skučo trobesių pasivijo jį Juozas ir Kazys Skučai, Vladas Novikas, Matausas Vilčin skas, Kazys ir Andrius Lukšiai, Antanas ir Vincas Bulotai ir Juozas Samuo is, kurie su akmenimis ir pasliais mirtinai užmušė Martinaitį Stasį. Užmušta jam Martinaičiui Stasiui markiai suskaldyta galva, kad net kaulai sulindę į smegenis. Priežastis nužu dymo kažkokios senos sąs kaitos ir kerštas. Visi au kščiau išvardinti mušeikos uimti ir padėti kalėjiman. kvota apie tai perduota Mariampolės karo komen dantui.

GRIPAS LIETUVOJE.

Nuo Vasario 7-14 d. įre gistruota Sveikatos De partamente sulig apskr. gydytojų pranešimais 1.- 185 gripo susirgimai, iš ų mirė 7, gavę uždegimą. Sulig apskr. taugiausiai išpuola Birž apskr. 210, Kauno m. 1769 š kurių 1 mirė. Mariampo ės apskr. 306, Panevėži apskr. 97 t. Raseinių ap 246. Rokiškio aps. 81, Sa kių aps. 189, Šiaulių aps 36, Telšių aps. 474, Ukmer ės aps. 127. Bet aukščiau šias laipsnis jau praėjo ir maždaug už kokiu dviej savaičių tikimasi, kad ep lemija visai praeis.

KEDAINIŲ MOKYTOJŲ SEMINARIJAI ATIMTA PAŠALPA

Švies. miinsteris p. Bis tras savo įsakymu iš vasa rio 4 d. Nr. 23 atėmė Ke dainių Mokytojų Seminari jai pašalpą, skaitant nuo š. m. sausio 1 d. Del tokio veiksmo Mok. Prof. S-gos Centro Valdyba padavė skundą Ministerių Kab tui Seminarijos mok. tėvų ko mitetas su Dotnavos Akad. prorektoriu prof. Aleksa priešaky lankėsi tuo rei kalu pas p. švies. ministerį sužinoti, už ką baudžiami jų vaikai ir įteikę skundą Min. pirmin., prašydami grąžinti atimtą pašalpą.

ARGI NEREIKALINGA CIVILINĖ METRIKACIJA?

1926 m. gruodžio mėn. 4 d. Burbiškių kaimo ukinin kas Edvardas Jonavičius atvežė kudikį į krikštą ir paprašė kumą Juozą Kas ciukevičių iš Mijaugonių kaimo. Stojant į krikštą Kietaviškių klebonas pa klausė kumo J. Kasciuke vičiaus, kokios jis yra par tijos? Pastarajam atsa kius, kad liaudininkas, Mi jaugonių kuopos narys, klebonas kumą išvarė iš bažnyčios išvadindamas "bedieviu", "bolševiku" ir kitais žodžiais.

Radžio prakalbos Pittsburge.

Kovo 27 d. 2 val. po pie tų šv. Jurgio parapijos svetainėje, 19 St. S. S.

Kovo 27, 8 val. vakare, LMD. svetainėje, 142 Orr Street.

Kovo 29 d. 8 val. vakare, Liet. Sunų Svetainėje, 818 Belmon St., N. S.

Kovo 30, 8 val. vakare, Liet. Pilečių Svetainėje, 2743 Liberty Ave.

Kovo 31, 8 val. vakare A.P.L.A. svetainėje, 2 Locat St. McKees, Rock. Pa.

Įžanga visiem dykai.

Kviečiame visus daly vauti ir išgirsti nepapras tai daug svarbių naujienų iš Lietuvos.

GERIAUSIA DIRBTI SANDAROJE

P. J. AKUNEVICIUS
LIETUVIS GRABORIUS
Suteikia geriausį paskutinį patarnavimą.
Už pilną pagrabą galima apsieit su $80 ir augščiau už di delius, o už vaikus nuo $20 ir augščiau Pigiai ir gražiai.
Ofiso ir gyvenimo antrašas:
826 E. 6-TH STREET, SOUTH BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 4486.

Didelė Ekskursija į Lietuvą

FRANCUZŲ LINIJOS LAIVU
"France"
11 TĄ DIENĄ BIRŽELIO (JUNE)
Kurią vadovaus ir asmeniškai prižiurės
VIKTORAS KAMARAUSKAS
Vice Prezidentas Susivienijimo Lietuv. Amerikoj
179 Slocum St., iš Edwardsville, Pa.

Užsisakykit kelionę dabar. Pri sirenkit iš kalno. Klauskite agento visų informacijų apie pašporto arba grįžimo lei dimą.

Lietuviai nepilni Amerik. piliečiai gali gauti Suv. Valst. valdžios leidimą liuosai sugrįžti į šią šalį, neatsižvelgiant į ileidžiama kvotą. Toks leidi mas yra geras vieniem metam ar ilgiau.

Platesnių Informacijų Suteikia ant Užklausimu Francuzų Linija (French Line) arba bile autori zuoti agentai, arba

PETRAS J. BALTUŠKA Ekskursijos rengėjas
A. & J. HURWITZ Banker's House,
6 East Market St. Wilkes Barre, Pa.
(3-čios durys nuo Public Square — 2 ros lubos)

"Vienybės" Spaudos Bendrovė, 193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Lietuvių Prekybos Bendrovė, So. Boston, Mass. 366 Broadway,
V. Stulpinas, 11 So. Halsted St. Chicago, Ill.
"Naujienos", 1739 S. Halsted St. Chicago, Ill.

Užsisakykit Kelionę Dabar — Musų Geras Agentas Mielai Jums Patarnaus Kelionės Sutvarkyme.

© 1927, R. J. Reynolds Tobacco Company, Winston-Salem, N. C.

Įvairos Žiinos Apie Įvairius Parengimus

AMERIKOS LIETUVIŲ VEIKIMAS

Rašo "Sandaros" Korespondentai

DEŠIMTS METŲ JUBILIEJUS.

DETROIT, MICH. Vasario 26. Motuzai apvaikščiojo dešimts metų sukaktuves savo laimingo gyvenimo. Pokily dalyvavo gana skaitlingas burelis svečių. Mat ponai Motuzai per dešimts metų ženybinio gyvenimo ne tik kad užsigyveno gražius nuosavus namus, ale ir daug artimų draugų. Motuzai yra abudu pažangus žmonės ir abudu drauge dalyvauja tarpe Detroito Lietuvių Priguli į daug draugysčių bet ne tik kad priguli, bet ir veikia. Po gardžios vakarienės, kurią P. Motuzienė buvo parupinus del svečių, prasidėjo trumpos prakalbeles. Mat šioj vakarienėj dalyvavo ir žymių svečių, kaip tai: musų dainiu M. Petrauskas, Dr. Jonikaitis. Svečiai linksminosi iki velybos nakties, skirstesi ir linkėjo daug kartų dešimts metų sulaukti deponų Motuzų.

Kur mes nueisime?

Kovo 6 d. buvo S. L. A 21 p. susirinkimas. Susirinkimas iš pradžios eina gana gerai. Perskaito protokolą įnešta priimti su pataisymu. Komisijų raportai. Baliaus komisija raportuoja, kad balius ir perstatymas buvo, bet su mažom pasekmėm ir dar ant nelaimės "Check Room" prapulde moteries kepurę už kurią reikėjo užmokėti $6. Kita komisija iš bendro fronto turėtų but visos bet nebuvo kviestos, kurios tik ne bolševikiškos. Taipgi iš delegatų raporto paaiškėjo kad daugelis nečerteriuotų draugijų dalyvavo, daugelis tik raidėmis paminėtos kurių niekas nežino kur jos randasi ir kaip jos iš tikro vadinasi. Tos draugijos nutare rengt prakalbas ir rinkti aukas, bet siusti į Brooklyna, o iš ten į Rusija, o iš Rusijos tik tada į Lietuva. Tai matot kaip čia gudriai sugalvota, matot kiu siuntimu tai niekos nesužinos kas su pinigais atsitiks, o apie atskaitas tai nei sapnuot ne reikės.

Valdybos raportai. Pirmas raportuoja pirmininkas, nors jo nebuvo raportas, o tik savo gyrimas ir kitų peikimas. Po valdybos raportų prasideda klausimai, mat bolševikai sužinojo, kad yra renkami parašai, kas link kuopos betvarės. Na ir tų klausimų tiek daug buvo, kad net išvirto į diskusijas. Visa bolševikų armija puolė finansų raštininką, mat jam atsidėkavoja už gera darbuotę kuopai. Nieks negal užginčyti, kad Overaitis davė šiai kuopai porą šimtų narių. Nariai tuom labai piktinasi, kad bolševikai niekina gerus darbuotojus. Viena moteris, čia augus, prašo pokelis sykius balso, bet pirmininkas tik vis žiuri į savuosius, bet minėta moteris butinai reikalauna balso, na ir pirmininkas duoda jai balsą. Ji bara pirmininką už ne davimą kitų uažiurų nariams balso. Kada ji pabaigė kalbą, pirmininkas sako, matai juk tamista nebolševikė, o gavai balsą. Jo draugai juokėsi, o viena šale manęs sėdinti moteris sako, tas mus Jočionis ir "razumnas".

Viena narė ineša, kad butų atšaukti delegatai iš Detroito Sąryšio. Na tai čia ir vėl prasideda baisus trukšmas. F. Ramanauskas gauna balsą ir visaip niekina tuos draugus, kurie nenori eiti sykiu su bolševikais. Sako sergėkitės tų narių, nes tai yra krislas, kuris užkrės jumis akis ir užnuodys ir kitokius perlus pylė ant sau nepatinkamų narių. Tai matot kaip pas mus vadinasi nariai susirinkime. Gauna balsą F. Motuzas. Nespėjo atsistoti kaip užpakaly atsistoja pora bolševikų ir liepė Motuzui nutilti. Motuzas pasteboi pirmininkui, matai dar pereitą susirinkimą išvengrėm muštynių, o šį gal reikės muštis. Tada pribėgo vienas jųjų geras draugas ir pasodino drąsuolius o jeigu ne, tai gal butų iškilusios muštynės.

Toliaus buvo daug kalbėta kaip nubausti tuos, kurie rinko parašus, bet kalba ir kalba be įnešimo, nor vienam nariui pagailo ir davė įešimą, kad tokius rinkėjus nubausti tik to ir reikėjo. Visur girdisi pareikia, bet pirmininkas pasako, girdi, čia davė įnešimą tas, kuris parašus rinko. Ale kaip dabar daryti kiek daug prikalbėta, prirgta ir ant vėjo nuneis.

Na ir vėl bėda. Nežino kas, o ie tie parašų rinkėjai ir nieks nepasako. Ir prie bausmės einama, bet dar nežinoma, taip ir pasilikę nežinoma, o ir bausmė buvo pabarimu, bet ką barė tai tik gal Dievulis težino. Tuom susirinkimas ir užbaigė.

Plunksna 1-mas

RADŽIO PRAKALBOS

BRIDGEPORT, CONN. Prakalba Lietuvos Seimo Nario ir Valstiečių-Liaudininkų Atst. N. Radžio, kovo 11, d. pavyko pasekmingai ir suteikė daug naudingų žinių iš Lietuvos Fašistų bei Krik. Demokratų el gėsio Lietuvos valdžioje.

Iš atstovo kalbos ir pateiktų faktų aiškiai pasirodo, kad Valst. Liaudininkų partija veda griežtą kovą kovą prieš Lietuvos fašistų ir krikščionių demokratų blogą Lietuvos reikalų tvarkymą ir pilnai galima suprasti, kad Vals. Liaudininkų partija stovi sargyboje Lietuvos Demokratybės principų ir už Lietuvos Liaudies Laisvę.

Tadgi ankstyvesni spėliojimai, kurie pasklydo iš komunistų, kad buk tai Valst. Liaudininkai pasikvietę fašistus užimti Lietuvos valstybės vairą ir uždėti diktatūrą ant Lietuvos liaudies gal kai kurie ir iš Sandariečių tarpo buvo tos minties bet iš Atstovo kalbos pasirodo, kad tas visai ne tiesa ir neturi jokio pamato.

Tad suglaudus siauriau visą Valst. Liaudininkų nusistatymo ir principialį programą, net ir pasielgimas ir vėliausiame fašistų sukilime, kurie išvengė kruvinos kovos Lietuvos piliečių tarpe, mes Amerikos lietuviai turime pilnai sutikti ir ant toliau pagelbėti Valst. Liaudininkų kovoje prieš Krik. demokratų žiaurumus Lietuvoje. O labiausia tai Sandariečiai turime rimtai stovėti kaipo už savo idėjos principą, tai už pilną Lietuvos Respublikoje Demokratybę, ir laisvę spaudos žodžio ir susirinkimų Lietuvos piliečiams.

Turiu priminti, kad Liet. Seimo Atst. N. Radis yra plačiai apsipažinęs Lietuvos Valstybės bei piliečių reikalais, ir sugeba nupiešti plačiai ir aiškiai savo platformos papėdę. Klausytojų taipgi buvo skaitlingai susirinkę, kur ir aukų nemažai surinkta, daugiau negu kad kitose kokiose prakalbose.

Po prakalbos pats kalbėtojas kvietė klausytojus duoti įvairius paklausimus, kuriuos stengsis mielai atsakinėti, kurių daugeli komunistai ir pastatė. Bet jie matydami, kad kalbėtojas į paklausimus lengvai ir taktingai atsakinėja, tai komunistai nepasitenkinę atsakinėjimais pradėjo diskusijas varyti bet kad laikas jau buvo vėlus, tai kalbėtojas reikalavo sutrumpinti, kad užbaigus greičiau. Kiek teko sužinoti iš susirinkusių ir išklausius prakalbą, tai jo kalba visus pilnai patenkino.

Žilvytis

IŠ L. M. ŽINYČIOS VEIKIMO

MONTELLO, MASS. — Kaip jau buvo rašyta "Sandaroj" kaslink minėtos žinyčios pradus, ir esu pasižadėjęs kiekvieną sykį jųjų veikimą parašyti, atsiprašau gerb. skaitytojų, kad šį sykį aš parašysiu iš jųjų veikimo iš dviejų sekmadienių t. y. kovo 6 ir 13 d.d. Kadangi minėtoj žinyčioj lietuviai ką tik naujai prasidėjo tvarkytis, protestonško tikėjimo, tai žinučių rašytojas turi buti labai atsargus, kad teisingai pranešti skaitytojams žinias, nes galima labai lengvai apsigaut ir skaitytojus apgauti. Neužtenka to, kad žinyčioj sukelia lietuvių dvasinius jausmus, nes yra vargonai ir tam tikros giesmės, bet aš noriu bešališkai tėmyti kas lietuviams yra skelbiama; ar sutinka su lietuvių tautos nusistatymais ir jųjų pobudžiais ir tt. Sekmadien. kovo 6 d. lietuvis pastorius B. F. Kubilius skaitė paskaitą kaslink lietuvių tautos atgimimo tėvo Daktaro Jono Basanavičiaus pagerbimo ir jojo mirties. Perbėgęs jojo biografiją ir pasišventimo del lietuvių tautos, priėjo prie 1913 metų, kuomet Daktaras Jonas Basanavičius atvažiavo į Amerika ir susitiko su Dr. Jonu Šliupu ir kaip abudu Jonai tarpu savęs kalbėjosi. nes pastorius Kubilius sakė jų tarpe buvęs kaipo mokinys.

Dr. J. Basanavičius išmetinėjęs Dr. Jonui Šliupui, kad Amerikos lietuviai gyveną tokiuose pertekliuose ir kodel taip mažai teprisideda del savo tėvynės Lietuvos. Dr. Jonas Šliupas skundės, kad Amerikos lietuviai paskendo partijiniuose ginčuose ir nebetekę tėvyniškos sąmonės ir tt. Pastorius Kubilius papasakojo, kad tiedu Jonai apgailėstavo trečio Vinco Kudirkos, kad jo šiandien nebesą tarpe dviejų Jonų ir tt. Išrodė taip, kad pastorius Kubilius ir patsai nuo verksmo neišsilaikė del mirties Dr. Jono Basanavičiaus. Tiktai labai gaila, kad minėtos žinyčios valdyba nepasirupino turėti Dr. Jono Basanavičiaus fotografijos, nes girdėjau, kad pastorius buvo rašęs laišką tame reikale. Kovo 13 d. sekmadieny pastorius Kubilius skaitė paskaitą temoj "kas yra gyvastis". Galima sakyti, kad kas galėjo suprasti, tai tam patiko ir galima sakyti, kad lietuvių katalikų kunigai niekad nėra surengę tokias nušviečiančias paskaitas. Lietuvių nuolat lankosi apie šimtas. Parengimuose lankėsi apie trys šimtai, pastovių yra apie šimtas.

Kas bus vėliau tai pranešiu "Sandaros" skaitytojams. Lietuvis

ATYDA BINGHAMTONO LIETUVIAMS

K. J. PAULAUSKAS

BINGGHGAMTON, N. Y. Kiekvienas Binghamtono lietuvis nepraleiskite progos nedėlioj kovo 27 d. po pietų kaip 1:30 neišgirdę prakalbų kurias rngia AL T. S. 64 kuopa. Kalbės K. J PAULAUSKAS, iš Boston Mass. "Sandaros" redaktorius. Reikalinga pastebėti, kad gerb. K. J. Paulauskas yra geras kalbėtojas, beto jisai kalbės dar pirmu sykiu Binghamtone. Sandariečiai čia jau neturėjo savo prakalbų laike kelių metų bėgyje, tad dabar kiekvienas pasinaudodami proga pasistengkite atsilankyti, o išgirsim daug ką naujo. Įžanga veltui.

Užviečia visus širdingai,

Rengimo Komisija.

ĮSPUDINGOS PRAKALBOS.

NAUGATUCK, Conn.— Musų kolonijoje kalbėjo Lietuvos Seimo atstovas p. N. Radys. Jis išaaiškino dabartinę Lietuvos padėtį ir daug svarbių naujienų pranešė. Jo kalba yra toki įspudinga, kad rodos ir per naktį klausytumei ir vis nenusibostų.

Pertraukoje buvo renkamos aukos kovai prieš smurtininkus ir aukavo sekančiai: P. Krugeris $3, Po $1: A. Kundrotas, S. Butkus, A. Sanda, F. Vilkas, J. Pocius. Po 50c.: J. Flekys, V. Karbauskas, M. Staugaitis, J. Matulionis, V. Narbutaitis. Viso aukų surinkta $15.50.

Tariame ačiu visiems aukavusiems.

Antru atvėju kalbėjo apie užsienių politiką. Po prakalbų buvo duodami klausimai, į kuriuos atsakinėjo labai nuosekliai. Patarčiau jr kitų kolonijų Sandariečiams surengti jam prakalbas ir išgirsti svarbias žinias apie perversmą. Tada visi išgirdę nustosime eiti prieš Sandarą ir visi galėsime dirbti ištikimai ir sutartinai.

Apmokėjus rengimo išlaidas liko $10.50 kuriuos ir pasiuntėme į Politinį Iždą. Sandarietis.

Worcesterio žinios

BOLŠEVIKŲ "MONKEY BIZNIS" NEPAVYKO

Kovo 13 d. vietiniai bolševikai buvo pagarsinę plakatuose, buk jie rengia viešas diskusijas. Diskusijų tema buvo skiriama: "koks yra skirtumas tarpe komunistų ir fašistų".

Be to savo plakatuose skelbė mekleriai, kad yra užkviesti šie redaktoriai "Naujienų" — Grigaitis "Keleivio" Michelsonas "Sandaros" — Paulauskas "Vienybės"—Širvydas, "Tėvynės" Vitaitis arba Bajoras ir "Laisvės" Mizara.

Gi faktas yra, kad jie apart Mizaros nėra kviečę nei vieno iš virš minimų redaktorių. Kada pasirodė toki ambugiški plakatai, vietiniai veikėjai tuojaus suprato, kad čia bolševikų triksas sutraukti publiką ir iąją išnaudotų su savo nešvaria propogandaj

Buvo uzklausta redaktorių, ar ištikrųjų jie yra kviečiami į tas diskusijas Gautas atsakymas, kad nečia ir apsirodė tas veidmainingas žmonių suvedžiojimas per musų komunos apatšalus. Vėliaus kaip pasirodė, tai tuos plakatus parašęs vienas iš rengėjų tų diskusijų J. Sk. Mat koks dzukų didvyris. Sulaukęs kovo 13 d. einame į "diskusijas". Nueiname prie salės, stovi keli susitraukę komisarai ir laukia "nekviestų" kalbėtojų. Žmonių susirinko apie 50 ypatų, daugiausiai draugai ir draugės su vaikais ir burdingieriais.

Del "skaitlingos publikos" atsilankymo salė tapo atsakyta ir sueita į sklepą. Pirmininkas J. Bakšys atidaro susirinkimą. Perskaito "Keleivy" su ekstra žinią apie rengiamas diskusijas ir praneša, kad diskusijų nebus, nes kalbėtoju nei vieno nėra ir sako, net ir draugas Mizara nepribuvo ir Brooklyno. (Gal bijojo pasirodyti. Red.) Na ir klausia dą. draugai darysime?

Duotas įnešimas, kad eiti namo miegoti, bet kitas įnešimas duotas, kad diskusuoti ir gana. Na ir prasideda "diskusijos" su juokais ir tam panašiai. Perstatoma pakalbėti Stankus. Kalba apie 10 minučių apie Rutenburgo mirtį ir ant galo pasisako, kad jis tojo Rutenburgo kaipo amerikono nežinąs, tai negalįs nei daug ko pasakyti. Visi nusijukė. Vėl visa eilė kalbėtojų: Staliulionis, Skliutas, Jusius, Stankus ir Dėdynas. Dėdynas pasako, kad šios diskusijos buvo rengiamos ne kam daugiau, kaip tik mulkinimui vietinių žmonių, ir pareiškia, kad yra gauti laiškai ir telegramai nuo redaktorių, kad jie nebuvo kviesti į šias diskusijas. Na ir užplėšė pusėtinai per kailį rengėjams, kurie bando suvedžioti publiką. Be to atsako M. Staliulioniui, kuris polietė savo kalboje Dr. Grinių, ,buk jis yra buržuazas, Kad M. Staliulionis yra turtingesnis negu Grinius ir yra didesnis kapitalistas ir kaipo tokis ngeali buti bolševikas ir tt.

Toliau vėl buvo kalbama ir daugiausia tik juokai krečiama.

Taip ir pasibaigė tos 'viešos diskusijos'.

Turiu pasakyt, kad Worcesterio komunistai šį sykį nors jau nepirmu kartu save susikompromitavo, nes kaip mulkint liaudį tai yra gėda.

Aš sakyčiau, kad tėvas Vabalas už tai savo draugus lručiai pabartų per "Nelaisvę", nes tokiu budu nebus galima revoliucija ant šio marno svieto inyvkdyti, greičiau ji įvyks kaip kenos galvose.

Šį sykį Worcesteriečiai puikiai suprato bolševikų "monkey biznį" ir nedavė savę suvilti. Taip ir reikia. Visuomet taip padarykime.

Sandarietis.

PRANEŠIMAS

Worcvesterio lietuviams rodos jau žinoma, kad balandžio 7 d. "Sandaros" numeris bus pašvęstas Worcesteriečių reikalams. Kaip vietos draugijos taip ir pavieniai asmenys stengkitės kiek galima daugiau žinių pranešti ir biznieriai butinai tame numeryje pasigarsinti. Bus išplatinta keliatas tukstačių egzempliorių. Gera proga biznieriams ir organizacijoms.

MIRIMAI.

Šiomis dienomis pasimirė V. Sviklas, 27 metų amžiaus. Jis buvo kareivis. Paliko tėvus, 3 brolius ir 2 seseris.

Taipgi nuo saužudystės mirė K. Lazauskas, 41 metų amžiaus. Paliko moterį, sunų ir dukterį.

Mirė A. Ankštučiutė, 18 metų mergina, paliko 2 seseris ir patėvį.

Mirė T. Daukšienė, paliko vyrą, 2 sunų ir 4 dukteris.

PULDAMAS UŽSIMUŠĖ

Ignas Gost, lietuvis, kovo 14 d. nuėjo į svečius ir ant vietos užsimušė.

PALIKO VYRĄ

Stefanija Gubis paliko vyrą ir du sunu ir pabėgo.

L. U. KLIUBAS

Kliubas Worcesterio lietuvių tarpe yra žymi organizacija, daug prakilnių darbų atlikusi. Kliubas turi vasarnamį, kur jaunimas per vasarą ten linksminasi. Taipgi rengiasi statyti ir svetainę. Kliubiečiai turi daugiau padirbėti.

EXTRA SUSIRINKIMAS.

Kovo 27 d. 2:30 val. po pietų Lietuvių salėje, 29 Endicott st. lietuvių pašalpinis kliubas laikys susirinkimą. Bus galutinas nutarimas link statymo svetainės. Kliubiečiai visi dalyvaukite.

OPERETĖ

Suv. Draugijos rengiasi kovo 27 d. Lietuvių salėje perstatyti operetę "Apvesdinkite ir Manę". Visi pamatykite.

SERGA.

Kovo 14 d. sunkiai susirgo Sandaros 15 kp. rašininkas J. J. Krasinskas. Linkėtina jam greit pasveikti.

J. Kanopkis taipgi serga, rodos ligoninėj.

SUSIRINKIMAI

Nedėlioje, kovo 27 d 10:30, Aušrelės kambaryje bus TMD. susirinkimas. Po to susirinkimo bus Sandaros 16 kp. susirinkimas ir nominacija centro valdybos. Visi nariai dalyvaukite.

MIRĖ.

Mirė A. Gerulis, ,paliko moterį ir tris vaikučius. Velionis buvo "Sandaros" skaitytojas ir rimtas lietuvis. Jis yra žinomo Sandariečio p. Budinavičiaus švogeris. Pereitą savaitę mirė velionio tėvas, o šią savaitę jis pats. Ilsėkis drauge šios šalies žemelėje.

DR. F. PUSKUNIGIS.

Musų vietinis lietuvis daktaras F. Puskunigis, karis laiko savo ofisą 38 Providence St., ir ligonius priima nuo 2 iki 4 val. po pietų ir nuo 6 iki 8 val. vakare, jau daug lietuvių pagydė nuo pavojingų ligų patartina lietuviams kreptis pas jį ir gauti tinkamą pagelbą.

M. CIVINSKAS
Lietuvis Graborius
340 HARDING ST.,
WORCESTER, MASS.
Tel. Park 4156
Patarnauju laidotuvėm ir išrendavoju automobilius įvairiems reikalams

ST. BAJERČIUS
(BAYERS)
Lietuvis Fotografas
Traukiu paveikslus pavieniu asmenu ir grupia
24 MILLBURY ST.
WORCESTER, MASS

Juozas M. Čižauskas
PLUMERIS
Atlieku darbą užtikrintai
34 STERLING ST.,
WORCESTER, MASS.
Tel. Cedar 1385-M

A. BUDREVIČIUS.
Užlaiko dvi
APTIEKAS
122 Millbury Street ir
38 Providence St.,
Worcester, Mass.
Reikalui esant kreipkitės, nes gausite teisingus vaistus ir gerus patarimus.

IGNAS J. BARKUS
ADVOKATAS
546-548 Slater Building,
Worcester, Mass.
Ofiso tel: Park 7717
Namų tel.: Cedar 2863-W

Tel. Office Park 5134
Res. Cedar 1768-M
PRAN. J. BUBLYS
BOBBLIS
LIETUVIS ADVOKATAS
827 State Mutual Bldg.
WORCESTER, MASS.

WORCESTER DAIRY SYSTEM
Near-by Milk & Cream
Phone Park 310
For
PROMT SERVICE AND
BEST QUALITY
17 E. Worcester St. Worcester, Mass.

Perversmo Tikrosios Priežastys ir Dabartinė Valdžia Lietuvoje.

Rašo "Sandaros" Korespondentas iš Latvijos.

Nor šuo klausimu ir buvo rašyta, bet manau, bus ne pro šali kai kuriuos faktus iškelti del įvykusio perversmo ir apibudinti dabartinės valdžios darbas.

Klerikaliniai laikraščiai, taip Lietuvoje taip ir Amerikoje perversmo priežastis formuluoja labai trumpai ir aiškiai: "Sleževičiaus socialistinė valdžia vedė Lietuvą prie bolševizmo, tat tikrieji tėvynės sunus ir turėjo ją išgelbėti iš artėjusios prapulties".

Ta mintimi pulta ir kariuomenėn, pulta ir puolama liaudin.

Šiuo nors trumpaus žodžiais nupasakosiu tas priežastis, kurios tikrai privedė prie perversmo, tos priežastys, kaip pamatysime yra visai kitame kame, negu klerikaliniai laikraščiai šaukia.

Nušlavus Lietuvos visuomenei per rinkimus į III-jį seimą valstybės alintojus, atiduota valdžią pažangiosioms partijoms: valstiečiams liaudininkams ir socialdemokratams.

Naujoji Sleževičiaus vyriausybė pastatytas krašto žmonių norus pildyti, o nesau ir savo giminėms dvarelius ir rumelius taisyti, peržiūrėjo buvusios Bistro valdžios darbus.

Pasirodė, kad buvusių ministerių pinigai aikvota ir: žydiškiems laikraščiams šelpti, buvusiems žvalgybininkams, vyskupų sieksnienėms lazdoms pirkti ir viešu žodžiu visiems geriems pažįstamiems aprupinti.

Buvusieji Lietuvos ponai ir alintojai pajutę, kad teks pasėdėti net už geležinių langų, ėmėsi visokių budų, stengtasi visais budais išardyti v. ł. ir s. d. koalicinis kabinetas, rengta studentų fašistuku demonstracijos ir tik pamačius kad su buvusiais alintojais niekasnesideda, prieita prie paskutinės priemonės konstitucijos sumynimo, tos paces, kurią jie aukščiausio Dievo vardu priėmė.

Kad bolševizmas nebuvo jokia priežastimi (jie ir patys netiki, tik taip šaukia) puikiai ir aiškiai pasisakė tuoj po sudarymo naujos valdžos, ministeris pirm. prof. Voldemaras pasikalbėjime su uzsienio spaudos atstovais, kame pasako, kad **tariamasai bolševikų pavojus yra svajonė ir sapnas.**

Dar prieš Seimo rinkimus, kariuomenės dalių vadų suvažiavimo dalyvius kun. Krupavičius, tada Ž. Ūkio ministeris, pasikvietė vakarienėn ir beminėdamas Lietuvos vargus (kuriems sudaryti Krupavičius ne maža prisidėjo) ir kariuomenės žygius, prieina aplinkiniu keliu prie klausimo: **ką darytų kariuomenė, jei socialistai (kas nebučiuoja kunigui ranką, tas jau socialistas) paimtų rinkimuose** viršų ir tik atsakius, kad **"mes prieš konstituciją neisime", p. Krupavičius ir Ko. aptilo.**

Tas patsai lenkofilas majoras Plechavičius tuomet jau buvo atšauktas Lietuvon. Tad mes matome, kad dar nežinant kas sudarys kabinetą, su kuo kas eis koalicijon, jau galvota apie valdžios ginkluotu budu į savo rankas paėmima, apie tą pat mėtyta atsišaukimai, kurie kaip parodė teismo procedura išėjo ne iš kur nors kitur, kaip iš klebonijų.

Kaip pulk. Glovackis (dabar jau pakeltas gener. lei.) lenkų laikraštininkui pasisakė, kad nuo pat rinkimų galo, jau rengtasi prie perversmo, vadinasi tada, kai dar nebuvo naujos valdžios. Nors ir visiems aišku, kad bolševizmo pavojus, kuriuo klerikalai gąsdina ir ėję jie švaduoti Lietuvą yra tik savo negražiems veiksmams užtrinti, bet aiškumo dėlia iš šiuos faktus privedžiau.

Prieisime dabar prie pačių tų perversmo žymiųjų vadų, kuriuos klerikaliniai Amerikos laikraščiai taip šgarbino, pažiurėsime kodel karininkų dalis taipgi aktyviai dalyvavo sukilime.

Lietuvos metinių išlaidų (biudžete) iš 20 milijonų, apie 40 milijonų išeidavo kariuomenes išlaikymui. Išlaidos labai didelės, gi kariuomenė pati valstybei pelno neduoda (aš čia nesakau kad ji nereikalinga), tiek daug jaunų vyrų, pačiame darbingume tenka laikyti be darbo ir dar maitinti ir apdaryti. Kiekvienam iš to aišku, kad prie išlaidų išlaikymo ir apginklavimo 40 mil. pridėti dar kiek per metus jie namie uždirba ukyje, tai 20000 kar. skaitant vidutiniai kiekvienam į metus 700 litus (čia įeina ir daug inteligentų, kurių darbas brangiau apmokamas) dar prisidės 14 milionų, viso vad. 54 milionai.

Vyriausybė pildydama krašto norus ir eidama taupumo keliu, sulig galimybės jo prie kareiviavimo laiko mažinimo o draug ir pačios kariuomenės. Bet su kariuomenės mažinimu, t. y. mažinant eilinius kareivius, tenka atleisti ir visa eilė karininkų visu pirmų blogesniuosius.

Fašistiniai gaivalai su pulk. Glovackiu prieky, tuo naudodamies šaukė visa gerkle: žiurėkite, socialistinė vyriausybė mažina kariuomenę, vadinasi ji ir Lietuvą rengiesi pražudyti! Čia šaukė "Tautos Valia", kurios antrasis redaktorius kapitonas Tomkus net dabartinės vyriausybės išsiųstas į koncentracijos lagerį, šaukė visą laiką "Rytas" ir kiti.

Visa eilė blogesnių nusigėrusių karininkų matydami, kad teks apleisti tarnystę, kitur vietos negi gausi savo žiniomis, pasidavė fašistiniam šauksmui ir ėję gelbėti ne Lietuvos, bet asmeniniai savo reikalų.

Ir kaip stebėtina, kariuomenei 16 d. nakty mesta balsas, kad mieste (Kauną turiu omeny) bolševikų sukilimas, reikia eiti malšinti ir eita.

Eita ir daryta tuo pačiu budu, kaip ir pavasarį 1926 metų Lenkijoje, tas ir ne nuostabu nes vadais sukilimo, kuriuos klerikaliniai laikraščiai garbina, buvo majoras Plechavičius ir pulk. Grigaliunas-Glowackis. Abu lenku, pirmas nemokąs gerai lietuviškai, pasižymėjęs tuomi, kad 1918-19 m. **daug žmonių sušaudė, net savo tarnaitę Rokiškyje peršovė** ir nuo bausmės buv. Prezidento Stulginsko amnestuotas (amnestavo, nes rengėsi prieš rinkimus juos pasinaudota), antrasai apart to, kad moka už karto iš abiejų rankų dviem brauningais šaudyti, kaip rašo Amerikos "Darbininkas", žinomas kaip lenkas, buvęs paskirtas lenkų kariuomenės vadu (byla yra pas kariuomenės valstybė gynėją ir greit but buvus nagrinėjama) ir dabar jau po 17 d. gruodžio perversmo **siulęs Lenkijai visas Lietuvos karo paslaptis** (Kurjer Poranny, sausio 9 š. m. apie tą sako patys lenkai ir dar buvęs suokalbyje su vokiečių monarchistais ikslu įvesti Lietuvoje monarchiją su karaliumi viršunėje, tas bus sukalbėta padaryti perversmas 17 d. gruodžio kame dalyvavo ir kap. Y. Tomkus (Generalio štabo informacijų skyriaus viršininkas, dabartinės valdžios paskirtas), majoras Klimaitis ir kiti.

Bet šis perversmas susekė, Klimaitis ir Tomkus paųsta į Varnių koncentracijos lagerį, apie tą Lietuvos paūdai visai neduodama ašyti.

Po perversmo tuoj pasdeista ir visuomenei atsiaukimų, kad nes (fašistai) šgelbėjome Lietuvą nuo prapulties, laikraščiuose g "Ryte", "Lietuvoje" "Lietuvje" ir kituose to patiesdauko šaukiama, kad perversmą kraštas ir kariuomenė net su didžiausiu džiaugsmu be jokių pasipriešinimų sutiko. Tai yra **grynas melas**; jei pažangieji laikraščiai budami po karo cenzūra negali nieko rašyti, tai dar nereiškia, kad taip ir buvo, kaip fašistiniai laikraščiai šaukia.

Aš paminėsiu tik kelias vietas, kaip buvo sutiktas perversmas ir tėvynės 'gelbėtojai' provincijoj.

Taip, Kedainių sunkiosios artilerijos batarėja sužinojusi, kad fašistai Kaune padarė ginkluotą apsiginklavusi važiavo Kaunan raminti, tame pačiame Kaune penktasai pėstininkų pulkas laukė tik įsakymo eiti nuraminti. Kėdainių apskrity, Krakių valsčiau gyventojai mokinos šaudyt ir rengėsi eiti padėti nesuklaidintai kariuomenei, Tauragės mieste ir kėse žmonės "gelbėtojus" pasitiko ginkluota ugnimi.

Bet kodel gi įvyko visa? — pamanys kuris skaitytojas, jei žmonės buvo daugumoje prieš tą perversmą, Čia reikia pasakyti, kad buvusi valdžia, kuriai brangiau viso nepriklausomybės likimas, nenorėjo ginkluoto tarpusavio pešimosi, kad but galėję pasinaudoti vokiečiai (Klaipėda atsiskirti) ir lenkai užimdami kitą valstybės dalį, dar ir todel, kad sukilimo vadai aiškus Lenkijos šalininkai.

Kareiviai eiliniai pamatę, kad jokių bolševikų nėra, kad jie eina prieš savo brolius ir koveja už valstybės alintojus, patys skundės tuo nelemtu žygiu, taip vienas eilinis kareivis Tauragėje, kur daugiau suareštuota pažangiosios visuomenės ir kur įvyko susišaudymas išsireiškė: "Mums važiuojant iš Šiaulių sakė, kad einame bolševikų malšinti, gi dabar žiurime kad gaudome savo brolius."

Gi labai įdomu, kad "Rytas" ir "Lietuvis" prieš perversmą visą laiką šaukė ant socialistinės valdžios už lenku mokyklą steigima (leidimą įsteigti išeinant iš konstitucijos) po perversmo visai nutilo, su kart pavojus pranyko. Ar nebus čia tas kad perversmo vadai yra lenkai ir kad net pačio Smetonos žmona taipgi lenkė.

Po perversmo areštuota visa eilė pažangiųjų visuomenės veikėjų, žinoma už "bolševizmą", net iš ligonių džiova sergantieji ir prieš gydytojų protestą paimta kalėjiman (Karosas Kaune) tik lenkai po perversmo oradėjo labai drąsiai provincijoj kalbėti: jau ta mužikų valdžia nuversta, šitoji bus protingesnė ir su tėvyne (Lenkija) susitars. Tai yra faktas, kad eiliniai provincijos lenkai puikiai moka įvertinti "gelbėtojus" tėvynės.

Dabartinė valdžia neturėdama seimo pasitikėjimo spiaudo net Seimui į akis, bet jo nepaleidžia tik todel kad pasirodžius užsieniui, —ve, mes konstitucijos prisilaikome.

Ne paslaptis, kad ta Voldemaro vyriausybė neturi ne tik Seimo, bet ir krašte jokio pasitikėjimo, tas pats Voldemaras dar iki pats šiandien nėra atsiskaitęs iš Amerikos lietuvių pinigų, apie ką prieš rinkimus "Rytas" Lietuvoje ir jam panašus Amerikoje taipgi plačiai rašė. Net patys ministeriai kai kurie nesutinka su tais kenksmingais darbais, kokie daromi yra dabar ir net išeina iš partijos (Ž. Ūkio min. Aleksa 9.)

Bet tai yra visa laikina, mes jums broliai amerikiečiai skaitydamies su dabartine padėtim Lietuvoje pasakome: **valdžia yra be pasitikėjimo krašte ir seime, nori laikytis ginklu, bet ji ne pati nepajus, kaip tie ją nuvers ir atatinkamai nubaus, kuriais valdžia remiasi ir mano turinti simpatijos.**

Vincas Bedalis.

PAJIEŠKOJIMAI

Pajieškau Kazio ir Ladislavo Blauzdžių, paeina iš Taujenų parapijos, Kraupėnų sodž., 1923 metais gyveno Philadelphijoj. Kas apie juos žino meldžiu pranešti man už ka busiu dėkingas.

A. KIZIS
12139 Gallagher st.
Hamtramck, Mich.

Motina paieško sunų Kazimierą Karalių, Gimes Lietuvoj, Virbaliaus parapijoj. Amerikon pribuvo 7 metų amžiaus. Gyvenant Mahanoy City, Pa., motina išvažiavo Lietuvon ir ji paliko su tėvu. Tėvą suvažinėjo traukinys ir jis liko vienas ir dabar nežinau kur randasi. Jis pats arba kas žino apie jį malonėkite pranešti. Dabar jis yra apie 40 metų amžiaus.

VIKTORIJA ŠUGARMIENĖ
35 Hazel St. Hartford, Conn.

VIDUKLĖ

Š. m. sausio mėn. 28 d. policijos vald p. Budys, p. Juškaitis, p. Liutkus, p. Kemzura, p. Valantinas ir kitais triukšmadariais. Visi degtinės daboklėj prisigėrę ir visi girti išvažiavo į Nemakščius, kame girtus areštuotus uždarė daboklėn. Girti, areštuotieji nors sargyba ir buvo, besistumdydami sugriovė krosnį. Kiek vėliau atėjo tie patys "ben drakeleiviai" policininkai ir tuos areštuotus taip apkulė, kad nekurie vos gyvi liko. Nukentėję areštuotieji padavė Kauno Apygardos Valstybės gynėjui skundą.

Ar nebus užmirštas sauvaliavimų kelias?

GERIAUSIA DIRBTI SANDAROJE

ŠEIMININKĖMS KELRODIS

Rašo ISABELLE KAY

Lietuvė šeimininkė Amerikoje visa dos trokšta gauti patarimų pagerinimui jos žinojimo atlikinėjant pareigas kaipo šeimininkė ir motina. Šitose skiltyse kas savaite tilps straipsneliai kurie bus indomus kožnai lietuvei šeimininkei

RODYKLE NO. 10.

Virimo Receptai

Daugelis pažymių maisto žinovų pritvirtina, jog pienas ar pieno produktai yra svarbu žmogaus maistui, nes kitaip laikui bėgant, žmonija palengva išmirtų. Piene ir kuryje randasi tam tikri paslaptingi elementai, kurie suteikia mums reikalingas minerales druskas, vitaminus ir šilumos kalorijas palaikymui sveikatos. Kitais žodžiais, suris yra beveik grynas pienas sudarytas iš riebalų, proteinų ir mineralių druskų. Turėtumėt naudoti surio kuodaugiausia arba tiek kaip ir kito maisto, nes jie ne tik kad yra sveikas, bet ekonomingas. Suris taipgi pagelbsti virškinimui ir stmuloja apetita. Sekantis receptas yra vienas iš populiariškiausių valgių per visą metą naudojamų.

Sutinti Makaronai su Suriu

1 ir pusė puoduko evaporated pieno
3 puodukus virtų, nusunktų makaronų supjaustytų į dviejų colių ilgio šmotukus.
1 ir čvertis puoduko tarkuoto Amerikos surio.
1 ir pusė šaukšto sviesto ar sviesto pavaduotojo.
Pusė šaukštuko druskos, smulkios
Aštuntadalis šaukštuko pipirų
Keletas grudų paprikos

Padaryk baltą skystą buza iš miltų, sviesto, uždaro ir pieno. Sumaišyk su tuo makaronus. Pilnai šlaukuok žema kepamą bliudą, sudėk eilę makaronų, paskui surio, ir taip ištisai iki viską sudėsi paskui sudėsi paciliui. (Kepink vidutiniškam karštyje iki paruduos, per apie 35 minutas.

Virtuvės Reikaluose

Daržovės dabar duodama ant didelių torielių vietoj ant soso torielių. Turėtumėt naudoti dubeltava daržovių stotką su uždangalu Tokią galima pirkt paprasto ar suplakto metalo.

Gavimui atsakančio skonio žuvies, žuvį reikia visai nušluostyti. Geriausia po numazgojimo žuvies, apdžiovink ja atsargiai sausame skaitlyje ir paskui apibarstyk ant jos miltų.

Žuvį reik uždengti pirm dėjimo į ledų skrynį, nes kitaip žuvies skonio persiima viskas kitas skrynioje.

Mėtos ir petruškos bus šviežios ilgesniam laikui sudėjus jas į beorinį vaisių dėjimo stiklą ir užšraubavus.

Šalta kava yra skani duodant su pasaldinta plakta smetona.

Naminiai Pasigelbėjimai

Sulaikymui ėjimo gazo iš paipos arba karšto vandenio, suminkštink biskį muilo ir užtepk ant skylutės.

Visada yra gerai turėti po ranka šmotelį sukietinto muilo. Patrynus tą dalį audeklo iš kur nori ištraukti siulą su muilu, siulas lengvai išeis.

Valant juodus sliperius arba veik viską kas juoda, geriausia naudoti ir juodą skarulį su valymo produktu

Kuomet jusų namams reikia gero valymo, žiurėkit kad jusų šluota bubų gerame stovyje. Kad šluota surinktų dulkes, geriausia pamirkyti ją muiluotam karštam vandenyje, jin dapilus 3 šaukštus kerosino (ė viedrą). Taip šluota ne tik apvalys karpetus, bet paliks grindis lyg nužibinus.

Palivuotus katiliukus, kurie sausai apdega reikia pripilti tuoj verdančiu vandenu, nes saltas vanduo leidžia palivai trukt.

Grožės Patarimai

Kiekvienas žino, kad gera sveikata priklauso daugiausia nuo gero vidurių virškinimo. Ir, suprantamageras virškinimas pirmoj vietoje priguli nuo gerų dantų. Kožnas gali lengvai užlaikyti dantis geram stovyje atsakančiai juos nuvalant. Reikia nueit pas dentistą ir patirti kaip pigiai gali išegzaminuot jum: dantis ir rast mažus kenkimus kurių pats nepatėmiji. Užsimoka eiti pas gerą dantistą du sykiu į metus išegzaminavimui dantų, nes tuo tik išvengti nesmagumus, kokie del dantų gali prasidėti. Nekainuoja daugiau, jeigu valysi dantis du sykiu į dieną ir apsilankysi pas dantistą du sykiu metuose negu reiks kęsti skausmas ir tankiai gauti liga, kuri gali prasidėti nuo dantų užleidimo.

Ypatiška Sveikata

Jus daug girdėjote apie maistus turinčius savyje karbohydratus. Karbohydratai randasi gyvuliuose pieno cukraus ir mineralų krakmolų pavidale. Žingeidu sužinoti, kad pirm negu karbohydratai gali buti sunaudoti kune, jie turi pervirsti į vynogių cukrų. Karbohydratai duoda jums daugiausia šilumos ir energijos. Tokis maistas kaip obuoliai, vynogės, bananai susideda visiškai iš karbohydratų. Karbohydratai yra ta dalis maisto, kuri duoda vaikams ir suaugusiems šilumą keliančia spėka prie veikimo. Medus, moliasai ir syrupai yra formos cukraus, kurios priduoda dar daugiau energijos atlikimui tikro sunkaus fiziško darbo.

Knygos už Nupigintą Kainą.

KNYGOS TAI YRA ŽMONIJOS BRANGUS TURTAS: ŽMOGUS SKAITYDAMAS KNYGAS GAUNA APŠVIETIMĄ IR ATRANDA SAVO GYVENIMUI TINKAMĄ KELIĄ. TAD SKAITYKIT ŠIAS KNYGAS:

GEOGRAFIJA arba žemės aprašymas. Pagal Geikie, Nalkovski ir kitus sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Aiškiai ir suprantamai apršo musų žemę, jos pavydalą, didumą, augštį, vulkanus metančius iš saves ugnį; kur ir kiek joje yra anglių, geležies, aukso, druskos, ir kitų marių, ežerų, upių, jų vardai, plotis, gylis, kokie vandenys: suręs, prėski ar kartus. Kiek sviete yra viešpatysčių, kokius jos plotus užima, kokios jų valdžios, koki svarbiausi miestai, kiek kur gyventojų, kuom jie užsiima ir tt. Žemė aprašyta dalimis; išsaitytos visos viešpatystės, karalystės, kunigaikštystės ir respublikos. Knyga didelė 6X9 colių, ant geros popieros spausdinta, puslapių turi 469. **$3.00**

ŽMOGAUS PAREIGOS, puiki knyga kiekvienas privalo perskaityti. Knyga 245 puslapių, kaina **$1.00**

KELIONĖ APIE PASAULĮ per 80 dienų. Ši knyga 238 puslapių su daugybe paveikslų. Tai neapsakomai puikus skaitymas, kaina tik **$1.00**

PALYDOVAS. Knyga 110 puslapių, su Lietuvos žemlapiu ir Kauno miesto planu. Joje pažymėta visa Lietuvos tvarka ir visos valdiškos įstaigos. Tą knygą kiekvienas privalo įsigyti, kuris tik nori susipažinti su Lietuva. Tuojau įsigykite ją. Kaina .... **50c.**

MAGARYČIOS. Tai puiki Feljetonų knyga, 144 puslapių. Joje telpa tokie puikus skaitymai, kuriem niekas **negali prilygti. Kaina** ..... **75c.**

KLYSTANTIS LAPAS. Tai gražių eilių ir dainų knyga gauta iš Lietuvos. Parašė žymus poetas Pranas Būdvytis. Kaina ..... 50c.

BARBORA UBRIKA arba Kliošlorius ir Jezuitai. Pagal oficialius rekordus parašė W. L. Clark, sulietuvino A. J. Karalius, M. D. Čia atidengia visas kliošloriaus nedorybes, labai akyvus skaitymas. Pusl. 118. .. **50c.**

MAŽAS MUZIKOE ŽODYNĖLIS. Tankiausiai vartojmų žodžių paaiškinimai anglų ir lietuvių kalbose. 32 pus. Kaina 25c

PASKAITA — Amerikos lietuviai ir Lietuvos. Ši knygutė nušviečia visą Amerikiečių lietuvių veikimą Lietuvos Laisvės reikaluose. Pusl. 25 .... **10c**

SVETIMOJ PADANGĖJ pasaulio verpetuose, —eilės, dainos ir pritikiai du šimtai eilių, parašė A. J. Jokubaitis. Pusl. 200 Kaina **$1.00**

LIETUVOS ĮSTATYMAI. Surinko teisininkas A. Merkys, suredegavo Vyriausiojo Tribunolo Pirmininkas A. Kriščiukaitis. Pirmas leidinys , iki 1922 m. Balandžio 20 d. Labai didelė knyga, 1032 puslapiai, kietos popieros viršais. Kaina $1.50

SANDARA
327 E STREET SO. BOSTON, MASS.

Nuo pleiskanų
Naudok
Ruffles

Trynimas Pagelbsti

Trynk tą pačią vietą kur skauda!

Trynk, trynk, trynk iki oda įkais ir pasidarys raudona ir pajusite tą malonę šiluną to seno patikėtino šeimyninio linimento.

PAIN-EXPELLER

Išrašte. J. V. Pat. Biure

Jis buvo ir yra naudojamas palenguvinimui reumatiškų skausmų; sunaikinimui apsireiškusių peršalimų ir nuraminimui ir sustiprinimui pailsusių, skaudamų muskulų.

35c.—vaistinėse—70c.

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & So. 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

Choro Repertuaras

Mėnesinis Muzikos Leidinys
Metams — $2.00
Ta pačia kaina siunčiam ir Lietuvon.
ANTANAS BAČIULIS
421 EAST SIXTH STREET
SO. BOSTON, MASS.

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip taisyklingiškas ir kriminališkas: padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.
PRANAS J. KALNAUSKAS
381 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
Ofiso ir gyvenimo vietos Telefonas S. B. 0441

NADAS RASTENIS
ADVOKATAS
700 West Lombard Street
BALTIMORE, MD.
Telefonai:
Ofiso: Calvelrt 5896
Buto: Gilmor 0361

Tel. So. Boston 6502
Paul J. Jakmauh, M. D.
(Jakimavičius)
509 EAST BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Telefonas S. B 28-05-R
Lietuvis Optometrista
Išegzaminuoju akis, priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Telefonas: So. Boston 4768
DR. BALABAN
GYDYTOJAS IŠ RUSIJOS
Chirurgas ir prie gimdymo.
351 DORCHESTER STREET
So. Boston, arti Andrew Sq.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H.S. Stone O.D.
Akiu Specialistas
399a BROADWAY,
So. Boston, Mass.

Vietos žinios.

Pronckaus Sutiktuvių Vakarienė

Kovo 19 d. vietos Sandariečių 7 ir 78 kuopos surengė vakarienę, sutiktuvėms pribuvusio "Sandaros" naujo Redaktoriaus p. J. Pronckaus. Vakarienėje susirinko virš 100 svečių, kurių tarpe buvo burelis vietinių inteligentų.

Sandariečių moterų pagamintą vakarienę kiekužkandus, tosmasteris, Sandaros pirmo apskričio pirmininkas p. M. Biekša pradėjo programą.

Pirmiausiai jis supažindino svečius su minėtos vakarienės tikslu ir persitato tarti keliatą žodžių vietos veikėją p. S. Norkūną. Norkunas kalba trumpai pareikšdamas, jog jis buvo vienas iš tų, kurie troško p. Pronckų atsikviesti ir pasižada iš savo pusės teikti visokeriopą paramą raštu ir patarimais Linki p. Pronckui geriausių pasekmių darbe.

Antras kalba taipgi seras veikėjas ir vienas iš "Ateities" įkurėjų p. J. L. Kasmauskas. Jis savo kalboje reiškia padėka K. J. Paulauskui, kuris vienas ant savo pečių iki šiam laikui pajėgė išnešti jam uždėtą sunkią didelių darbų naštą, kaip organizacijos bizį prižiurint, taip ir organą redaguojant. Taipgi linki ir p. Pronckui energingai darbuotis.

Dainuoja žymus vietos dainininkas p. V. A. Jenkinas. Jis sudainavo porą dainų ir gavo gausių aplodismentų. Piano akompanavo prlė A. Bratienaitė.

Kalba advokatė Z. Šalnienė. Ji nurodo šiandieninius musų laikraščius, kai jie veda savitarpinę kovą, net smulkius asmeniškum. panaudodami vieni prieš kitus. Kaltina abelnai visus lietuvių laikraščių redaktorius, kad jie nesistengia bereikalingus ginčus vengti, vieton peštis, girdi verčiau daugiau kulturinių visuomenę. Pataria p. Pronckui kiek galima išgyvendinti tuos ginčus ir pradėti taikesnį gyvenimą.

Kalba K. J. Paulauskas. Jis pastebi abejonę, jog šiandieniniame momente butų galima savitarpinius ginčus lietuvių laikraštijoje išgyvendinti, nes, girdi labai giliai pasinerta ginčų klane ir ims laiko iš jų išbristi. Taipgi pastebi, kad Amerikos lietuvių laikraštininkų gyvenimas yra sunkokas, partaigi linki naujam "Sandaros" Redaktor. neišsememos energijos ir didelio pasiaukavimo darbui.

A. Bratėnaitė skambina piano. Svečiai ją apdovanojo aplodismentais.

Dainuoja p. J. Nauburis. Jis sudainavo porą dainų, svečiai jį pasveikino aplodismentais.

Kalba advokatas A. O. Šalna. Jis padaro keliatą pastabų, kaip laikraštininkai turi buti atsargus, kad nesuklaidintų visuomenę. Taipgi pastebi, kad reikia kiek galima daugiau kreipti domės į sportą ir kitus dalykus.

Pabaigoje kalbėjo p. J. Pronckus. Jis trumpoje ir jautrioje kalboje pareiškė, jog atvažiavo dirbti ir visas savo pajėgas atiduos jo pavestam darbui. O kadangi čionaitiniam darbui yra naujokas, tai kviečia visus jam pagelbėti. Ypatingai daug domes kreipia į dabartinį redaktorių K. J. Paulauską. Prieina prie jo ir spausdamas jo dešinę kviečia dirbti bendrai. Publikoje pasipila karšti aplodismentai. Toliaus p. Pronckus pareiškė, kad bendrai ir sutartinai dirbant bus galima labai daug kas nuveikti. Pabaigoje dar kartą kviesdamas Sandariečius ir rėmėjus į bendrą darbą savo kalbą užbaigė. Tuomi užsibaigė ir vakarienė.

Iš šalies žiurint, p. Pronckus atrodo jaunas ir energingas vyras. Jis pilnas energijos ir pasiryžimo darbams. Pasižada visas savo spėkas atiduoti Sandaros organizacijai. Sandariečiai privalo visi kaip vienas taipgi bendrinti savas spėkas ir dirbti su atsidavimu. Tada darbas bus pasekmingas ir jo vaisia bus dideli. **Rep**

Dvynukų Motina Miss Cambridge.

Cambridge gražuolės titulą ir vardą "Miss Cambridge" šiais metais laimėjo dvynukų motina Mrs Rose Reagan.

Rado Pamestą Kudikį

South stoties laukiamam kambary rado gražiai apvongtą ir paliktą apie dvieju savaičių senumo kudikį Tuoj buvo pranešta policijai ir ieškoma kudikio motina.

Nori Panaikinti Mirties Bausmę

Mass. valstijos Legislaturoj paduotas sumanymas, kad šioje valstijoje butų panaikinta mirties bausmė ir kriminaliai nusikaltėliai butų baudžiami amžinu kalėjimu. Už tokio įstatymo pravedimą tvirtai laikosi keliatas reprezentantų. Taipgi šiame reikale manoma šaukti keliatas masinių susirinkimų ir atsiklausti gyventojų opinijos.

Tėvas Užkasė Kudikį Sklepe.

Septyniolikos metų mergaitė Julia, Charlestowne pranešė savo motinai, kad jų tėvas sklepe užkasė kaimynų mažą kudikį. Motė ris apie tai sužinojusi paėmė peilį ir persipiovė savo gerkle. Atsitikus tokia tragedijai vaikas nubėgo policijos stotin ir pranešė policijai, kuri atsiuntus ambulansą moterį skubiai nuvežė ligoninėn. Policija pri vyusi į nurodyto namo sklepą pradėjo kasti ir ieškoti palaidoto kudikio, bet jo nerado. Kaltinamas vyras sako, kad jis jokio kudikio neužkasęs ir ta mergaitė meluoja.

Atvažiavo Šidlauskų Brolis.

Šiomis dienomis iš Lietuvos atvažiavo aptiekorius Šidlauskų brolis Ignas Šidlauskas, iš Lietuvos.

Prohibicijos Atšaukimo Referendumas Atmestas.

Mass. valstijos Legislaturoj buvo pakeltas sumanymas leisti referendumą ir duoti piliečiams nubalsuoti, ar yra reikalas atšaukti prohibicijos įstatymas. Bet 128 balsais prieš 105 tas sumanymas atmestas.

Nusinuodino Gazu

Hazen Stuart, 68 metų žmogus, gyvenantis ant First St. So. Bostone rastas negyvas, nusinuodijęs gazu.

Ekstra Susirinkimas.

Sandaros 7 kp. ekstra susirinkimas bus seredoje, kovo 30 d. Visi nariai butinai dalyvaukite, nes bus nominavimas Centro Valdybos. Taipgi yra daug ir kitų svarbių dalykų aptarti.

Malcevičius Nugalėjo Dr. K. Sarpalių

Pereitą savaitę ketverge, Grand Opera House buvo ristynės tarp J. Malcevičius ir Dr. K. Sarpaliaus. Pirmame susikibime Sarpalius šauniai pasirodė ir Malcevičių paguldė.

Antrame suėjime abu smarkiai ėmėsi. Bet Malcevičius panaudojo savo gudrumą ir netyčiomis Sarpalių aukštinelką trenkė ir paguldė. Trečiu sykiu ristikai jau nesiėmė jokiu budu Malcevičiui pripažinta pergalė.

Klaidos Atitaisymas

Paskelbiant L. U. Kliubo atskaitą įvyko klaida. Buvo praleista, jog feruose dalyvavo S. L. Šv. Kazimiero draugija ir gražaus pelno padarė.

Fėrų pabaiga bus balandžio 23 d. kur bus išdalinta net 50 dovanų. Nepamirskite visi fėrų užbaigoje dalyvauti ir dovanas laimėkite.

Naujas biznierius.

Ilgą laiką Haverhill Mass. gyvenęs p. S. Zavadskas pastaromis dienomis apsigyveno So. Bostone ir atidarė savo biznį kur užlaikys saldainius groserius ir delikatessen. Jo nuosavas namas ir biznis randasi 437 E. Third st., So. Boston, Mass. Patartina vietos ilietuviams užeiti pas jį.

Paroda Pavyko

Pracitos savaitės ketverge So. Bostone buvo didelė paroda, kurioje dalyvavo apie 8,000 kareivių bei civilių žmonių. Kadangi pasitaikė labai graži diena, tai visas So. Bostonas buvo užsikimšęs žmonėmis ir visos apielinkės ir manoma, jog parodos žiurėtojų skaičius siekė nemažiaus kaip 100,000 žmonių.

Pamatykite Kalvio Dukterį

Ateinančioj subatoj visi važiuokit į Cambridge ir Lužečko salėje pamatykite perstatant puikų veikalą "Kalvio Duktė."

Suėmė Daug Degtinės

Maldene policija padarė kratą pas tulą A. Langino ir rado gatavos degtinės 125 galionus ir 2,500 aptaugto raugo.

Pereitą savaitę teismas nubaudė tulą Torino kalėti ketverius metus už tai, kad jis su automobiliumi važiuodamas pervažiavo kiną ir mėgino pabėgti.

PATOGUS NAMAI MUSŲ SVEIKATA.

Greitai, pigiai, stipriai ir gerai atlieku visokius prie namų pataisymo ir pagerinimo darbus, kaip tai Painting, Paper hanging White washing ir Kalsomining. Norinčius minėtus darbus dirbti išmokinu Namų savininkai, kurie nori patys minėtus darbus pasidaryti suteikiu patarmus. Kreipkitės sekančiu antrašu:

WALTER ADOMONIS.
88 F St., So. Boston, Mass

Kalvio Dukte

TRIJŲ VEIKSMŲ DRAMA
Rengia ALTS. 9 Kuopa
SUBATOJE, KOVO-MARCH 26 D., 1927
NAUJOJ LUŽECKO SALĖJE, 249 HAMPSHIRE ST.
CAMBRIDGE, MASS. PRIE INMAN SKVĖRO.
Pradžia 7:30 valandą vakare

Perstatyme dalyvauja Rusų ir Vokiečių kariuomenės laimiečiai ir pabėgėliai. Veikalas atvaizdina didžiojo karo baisenybes Lietuvoje, kokias žmonėms reikėjo pergyventi Vokiečiams ir Rusams užėjus. Kiekvienas, kuris tik matė šį veikalą perstatant neišsilaikė neapsiverkęs Taipgi ir saldaus juoko gauna. Tad kviečiame visus atsilanyti ir pamatyti, nes tokie veikalai retai kada pasitaiko matyti.

Nelikite nei vienas jo nematęs. Veikalą perstatytis gabiausi So. Bostono artistai. **Kviečia Rengėjai**

Pranešimas Lietuviams

AŠ ATIDARIAU *NAUJĄ KRAUTUVĘ*
Po Numeriu
437 E. THIRD ST. SO. BOSTON, MASS.
Kurioje bus laikoma visokių saldainių, kendžių, Groseris ir Delikatessen.
Meldžiame visų lietuvių paremti, kurie arčiau gyvenate. Bus atdara ir nedėliomis.
S. ZAVADSKAS Savininkas
Taipgi yra gražus rumai ant išleidimo tame pačiame name.

PINIGŲ PASKOLA

Jei jums reikia pirmą ar antrą mažo ar didelio mortgage už žemiausį nuošimtį gali gauti pas mane, taipgi perku antrus mortgages
P. J. KAY,
Room 508
110 Tremont St Boston, Mass

TITUS P. GREVIS
ARKITEKTAS ir INŽINIERIUS
Budinoju namus pagal už aksoma padarau visokius plenus, išmieruoju žemės gabalą permitus dengiu, dirbu viską pagal reikalą ir gražiai. Kaip reikalas užsilikit pas mane, nenarinai uždyka
395 BROADWAY SO. BOSTON
Tel. So. Boston 2340

D.A.ZALETSKAS
Graborius ir Balsamuotojas
Ofisas:
983 CAMBRIDGE ST.
Tel. Univ. 8831-R.
Univ. 8821-W
Gyvenimo antrašas:
Tel. Univ. 0378.
418 CAMBRIDGE ST.

Tel. S. B. 4000
Dr. J. C. SEYMOUR
(JANDŽIUS)
LIETUVIS GYDYTOJAS
Valandos: nuo 9:00 val. iš ryto iki 9:00 val. vak.
381 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

ALLEN HOWE
DENTISTAS
Kambarys 17. Tel. connection
409 BROADWAY
South Boston

Dr.J. J. Zabarauskas
Lietuvis Optometristas
Išekzaminuoja akis ir pritaiko akinius
Kreipkitės vakarais
414 BROADWAY
S. Boston, Mass. Res. Tel. Talbot 5863

Ei, Palauk Jonai!

— Kur gi taip skubinės?
— Bėgu broleli į Geo. Masilionio krautuvę, kuri dabar perkelta į naują gražią vietą ir viską nupigintai parduoda.
— Tai kur dabar jo krautuvė randasi?
Nagi po numeriu 377 BROADWAY, SO. BOSTONE. Kad žinotumei brolau kiek ten dabar prikrauta visokių gražiausių pavasarinių marškinių, kepurių, kaklaraiščių ir kitokių apredalų. Taipgi daugybė naujausių su gražiausiomis dainomis rekordų, gramafonų, pianų, pianam rolų, ir kitokių gerybių. Butinai užeik ir persitikrink, o pasinaudodamas proga nusipirk kas tau reikia. Tik nepamiršk jo naujo antrašo, kuris yra sekantis:

GEO. MASILIONIS
377 BROADWAY SO. BOSTON, MASS.
(Palei E St.)

Tel. Haymarket 1307 Vakarais iki 6
Subatomis iki 10

Jusų Kreditas Yra Geras

Mes parduodam tiesiai iš musų "wholesale houses" geriausios rūšies vyrų ir moterų drabužius, sermėgas, kailius, auksinius daiktus, rakandus, karpetus, pianus, fonografus, radios, ir t.t., už prieinamą kainą.
Išlygos lengvos — pritaikomos jums.
L. GOLOSOV CO.
39 WASHINGTON ST. BOSTON, MASS
Šitas kuponas yra vertas $2.00 kaip pirksit.

REAL ESTATE

VIENAS AKERIS ŽEMĖS
Krautuvė, gesolino stotis, 5 kambarių namas, su vaniom, elektrikos šviesa, kutė, fruktavi medžiai, ant viešo kelio netoli Bostono. Savininkas sunkiai serga, tai turi parduoti kuogreičiausiai, prekė $5,200.
A. IVAS,
545 Broadway,
So. Boston, Mass.

21 NAUJI NAMAI SOUTH BOSTONE
Tarp M ir N, Columbia Road, Marine Rd. ir East Eight Street, prie marių, ant kalniuko, kur dideli medžiai vasarą žaliuoja.
Jau keli namai yra parduoti ir greit bus visi išparduoti pirm negu pabudavoti. Jie bus budavojami sulig pleno jau pabudavotų namų Dorchestery. Dabar proga pasiskirti. Skubinkit pirkti, nes bilderis pabudavos taip kaip norėsite už $2500 mokėjimo.
(Tuos visus namus bus galima pirkti tik per musų agenturas).
A. IVAS
110 Tremont Street Boston
45 E. Broadway, South Boston

EXTRA BARGENAS
DORCHESTER, netoli Savin Hill Ave. parsiduoda 6 šeimynų namas ir labai didelis lotas žemės. Galima budavoti du namu arba garadžius. Yra 2 po 4 kambarius ir 4 po 5 kambarius. Šiltas vanduo, gas, maudynės, pečiai ir užpakaliniai piazai. Rendų neša $168 į mėnesį. Mortgečių nėra. Banka priims pirmą. Savininkas antrą. Prašo tik $12,700. Įnešimo užteks $2000. Nori greit parduoti. Priežasti suži nosite pas **Vincent B. Ambrose, 255 Broadway,** tel. So. Boston 3071.

BARGENAS
ROXBURY. — Nuleidžiame nuo $5,000 iki $1,750 del greito parsiduvimo 3 šeimynų 15 kambarių namo, su piazais, saulė įeina visą dieną. Vieta del garadžiaus. Įnešti tik $1,500. Nepraleisk šios progos. Jei nebus parduotas bėgyje 10 dienų, tai vėl bus reikalaujama $5,500. Kreipkis ane kada pas
James S. Tremelay, 50 So. Huntington ave. Boston, Mass. Tel.Regent 1185

PARSIDUODA
Saldainių ir kitų dalykų krautuvė, prie pat mokyklos. Biznis geras, bet savininkas išvažiuoja, tai nori greitai parduoti. Taipgi 3 gyvenami kambariai prie krautuvės. Kreipkitės sekančiu antrašu 5 val. vakarais:
303 D St., So. Boston. Mass.

SOUTH BOSTON
Krautuvė su visu tavoru ir 3 šeimynų namas. Taipgi yra vieta del garadžiaus. Parsiduoda ant lengvų išlygų už $7,600.
V. P. YANKUS
366 Broadway, So. Boston, Mass. (antros lubos) Tel. S. Boston 2027

TURIU PARDUOT ŠIAME MĖNESYJE
puikų 3 šeimynų po 6 kambarius kiekvienai šeimynai, namas; visi italsai (improvmentai) skyrium šildomi pečiai, piazai, elektrikos šviesa ir dideli yardas; tikrai geroj ir garankioj apielinkėj, už stebėtinai pigią prekę $12,500. Ant jums patinkančių išlygų. Matykit mane kuogreičiausiai.
B. B. STEFAN
Room 508 110 Tremont st. Boston. Liberty 7865 arba S. Boston 0605

DORCHESTERY, prie Seven Hill, 3 šeimynų 15 kambarių murinis namas, su maudynėmis ir šilumomis, vieta del 4 karų garadžio. Kas nori gerą namą tai proga nusipirkti, kaina $9,300, įnešti $1,500, lengvos išlygos.
B. KONTRIM.
545 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. S. B. 0605

VINCAS R. GALUBICKAS
KARPENTERIS
Taisome ir pentiamme namus, peiperiuojame kambarius, dirbame visokiu darbus. Kreipkitės šiuo adresu: (11-27)
72 DOWNER AVE.
DORHESTER, MASS.
Tel. Columbia 5297

Tel. So. Boston 2795-R
NEW ENGLAND CLEANSING & DYLING CO.
450 Broadway So. Boston, Mass.
Drapanas paims ir atveš dykai
Pašaukite per telefoną

K. ŠIDLAUSKO
APTIEKA
Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų. Reikale kreipkitės.
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Namų telefonas Univ. 1463-J.
A. O. SALNA (SHALNA)
LIETUVIS ADVOKATAS
Baigęs du Universitetu, Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.
"Darbininko" Name, (2-ros lubos)
366 W. BROADWAY
So. Boston. Tel. So. Boston 3520

PARDUODAME VILNAS
Del Matrasų ir Kaldrų
PAUL O'SULLIVAN, Inc.
192 Summer St.,
Boston, Mass.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir užtemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistu ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų. Mes laikome užtikrintas gydyles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valinimo, nuo už degimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikata. Ateikite visada pas mus, o mes ir ms patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai dykai.

D. CABITT
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

Klauskite apie musų dalinį išmokėjimo planą.
POWERS & MEHEGAN
PLUMBERUOJAME, ĮVEDAME ŠILIMAS IR GESĄ
163 WEST BROADWAY ARTI DORCHESTER ST.
SO. BOSTON, MASS. Tel. So. Boston 4599.